

РЕГЛАМЕНТ ПОСТІЙНО ДІЮЧОГО ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ ПРИ ГРОМАДСЬКІЙ СПІЛЦІ «КЛУБ АДВОКАТІВ»

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Терміни та їх визначення

1. У Регламенті терміни вживаються у таких значеннях:

1.1) *голова третейського суду* – особа, яку згідно із Положенням обрано головою третейського суду або яка є виконувачем обов'язків голови третейського суду;

1.2) *електронна адреса* – адреса електронної пошти учасника третейського розгляду, третьої особи та/або третейського суду, за якою учасник третейського розгляду, третя особа та/або третейський суд надсилає і отримує документи та письмові матеріали під час третейського розгляду або у зв'язку із ним;

1.3) *електронна система* – електронна система третейського суду, організація створення, запровадження та супроводження якої здійснюється засновником третейського суду для забезпечення електронного документообігу у третейському суді, електронного третейського розгляду, а також для зберігання і оброблення інформації, яка у ній містяться, згідно із Правилами користування електронною системою;

1.4) *засновник третейського суду* – громадська спілка «Клуб адвокатів»;

1.5) *компетентний орган* – Президент громадської спілки «Клуб адвокатів», який відповідно до Статуту має право приймати рішення про утворення третейського суду, затверджувати Положення, Регламент, Список та зміни до них;

1.6) *компетентний суд* – місцевий загальний суд чи місцевий господарський суд за місцем розгляду справи третейським судом;

1.7) *Положення* – Положення про постійно діючий третейський суд при громадській спілці «Клуб адвокатів»;

1.8) *похідна позовна вимога* – позовна вимога, задоволення якої залежить від задоволення іншої позовної вимоги (основної вимоги);

1.9) *Регламент* – цей Регламент постійно діючого третейського суду при громадській спілці «Клуб адвокатів»;

1.10) *склад третейського суду* – персональний склад третейського суду, що розглядає конкретну справу;

1.11) *Список* – Список третейських суддів постійно діючого третейського суду при громадській спілці «Клуб адвокатів»;

1.12) *Статут* – Статут громадської спілки «Клуб адвокатів»;

1.13) *сторони третейського розгляду* (скорочено – *сторони*) – позивач та відповідач;

1.14) *суд* – суд, який входять до складу системи судоустрою;

1.15) *третейська угода* – угода сторін про передачу спору на вирішення третейським судом;

1.16) *третейський розгляд спору* (скорочено – *третейський розгляд*) – процес вирішення спору і прийняття рішення третейським судом;

1.18) *третейський суд* – постійно діючий третейський суд при громадській спілці «Клуб адвокатів»;

1.19) *третейський суддя* – фізична особа, призначена чи обрана сторонами у погодженому ними згідно із Регламентом порядку для вирішення спорів між ними у третейському суді.

2. Терміни «адміністратор за випуском облігацій» і «фінансові інструменти» у Регламенті вживається у значеннях, наведених у Законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

3. Інші терміни Регламенту вживаються у значеннях наведених у законодавстві, а за відсутності останніх – у загальноприйнятих значеннях відповідних слів (термінів) в українській мові.

Стаття 2. Предмет регулювання Регламенту

1. Регламент визначає порядок та правила вирішення спорів (розгляду справ) у третейському суді, правила звернення до третейського суду, порядок формування складу третейського суду, інші питання, пов'язані з вирішенням спорів третейським судом.

Стаття 3. Завдання третейського суду

1. Завданням третейського суду є захист майнових і немайнових прав та охоронюваних законом інтересів фізичних чи юридичних осіб шляхом всебічного розгляду та вирішення спорів відповідно до закону.

2. Третейський суд та учасники третейського розгляду зобов'язані керуватися завданням третейського суду, яке превалює над будь-якими іншими міркуваннями у третейському розгляді.

Стаття 4. Принципи організації і діяльності третейського суду

1. Відповідно до Закону України «Про третейські суди» третейський суд утворюється та діє на таких принципах:

- 1.1) законності;
- 1.2) незалежності третейських суддів та підкорення їх тільки законам;
- 1.3) рівності всіх учасників третейського розгляду перед законом і третейським судом;
- 1.4) змагальності сторін, свободи в наданні ними третейському суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості;
- 1.5) обов'язковості для сторін рішень третейського суду;
- 1.6) добровільності утворення третейського суду;
- 1.7) добровільної згоди третейських суддів на їхнє призначення чи обрання у конкретній справі;
- 1.8) арбітрування;
- 1.9) самоврядування третейських суддів;
- 1.10) всебічності, повноти та об'єктивності вирішення спорів;
- 1.11) сприяння сторонам у досягненні ними мирової угоди на будь-якій стадії третейського розгляду.

Стаття 5. Акти, які застосовується третейським судом при вирішенні спорів

1. Третейський суд вирішує спори на підставі Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів та міжнародних договорів України.

2. Третейський суд у випадках, передбачених законом або міжнародним договором України, застосовує норми права інших держав.

3. Якщо чинним міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлений інший порядок організації, діяльності та вирішення спорів третейським судом, ніж той, що встановлено Законом України «Про третейські суди», то застосовуються норми міжнародного договору.

4. Третейський суд застосовує при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року і протоколи до неї, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, та практику Європейського суду з прав людини як джерело права.

5. При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин третейський суд може враховувати висновки щодо застосування норм права, викладені в постановках Верховного Суду, а також в інших актах суду.

6. Третейський суд може застосувати також інші акти при вирішенні спорів.

Стаття 6. Чинність процесуальних норм про третейський розгляд

1. Третейський розгляд справ здійснюється відповідно до процесуальних норм, чинних на час вчинення окремих процесуальних дій, розгляду і вирішення справи третейським судом.

2. Порядок та правила розгляду справ у третейському суді встановлюються Законом України «Про третейські суди» та Регламентом.

Стаття 7. Співвідношення Закону України «Про третейські суди», третейської угоди і Регламенту

1. За будь-яких обставин у разі суперечності третейської угоди Регламенту застосовуються положення Регламенту.

2. Спір може бути переданий на розгляд третейського суду виключно за наявності між сторонами третейської угоди, яка відповідає вимогам Закону України «Про третейські суди».

3. Положення Регламенту не можуть суперечити принципам організації та діяльності третейського суду, визначеним Законом України «Про третейські суди».

Стаття 8. Аналогія закону і аналогія права

1. У разі відсутності законодавства, що регулює певні спірні відносини, третейський суд застосовує законодавство, яке регулює подібні відносини, а за відсутності такого третейський суд застосовує аналогію права чи керується торговими та іншими звичаями, якщо останні за своїм характером та змістом властиві таким спірним відносинам.

2. Якщо нормами Регламенту не врегульовано або недостатньо врегульовано питання третейського розгляду, третейський суд застосовує норми процесуального закону, що регулюють подібні за змістом питання, а за відсутності такого – третейський суд виходить із загальних засад законодавства.

Стаття 9. Процесуальні строки

1. Строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлюються Законом України «Про третейські суди» і Регламентом. Якщо відповідні строки не встановлені Законом України «Про третейські суди» і Регламентом, а також, якщо цими актами не встановлено обмежень для третейського суду їх встановлювати, то такі строки встановлюються третейським судом.

2. Третейський суд має встановлювати розумні строки для вчинення процесуальних дій.

3. Строк є розумним, якщо він передбачає час, достатній, з урахуванням обставин справи, для вчинення процесуальної дії, та відповідає завданню третейського суду.

4. Строки обчислюються місяцями і днями, а також можуть визначатися вказівкою на подію, яка повинна неминуче настати.

5. Перебіг процесуального строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок.

6. Строк, обчислюваний місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо закінчення строку, обчислюваного місяцями, припадає на такий місяць, що відповідного числа не має, строк закінчується в останній день цього місяця.

7. Якщо закінчення строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день.

8. Перебіг строку, закінчення якого пов'язане з подією, яка повинна неминуче настати, закінчується наступного дня після настання події.

9. Останній день строку триває до 24 (двадцять четвертої) години, але коли в цей строк слід було вчинити процесуальну дію у третейському суді, де робочий час закінчується раніше, строк закінчується в момент закінчення цього часу.

10. Строк не вважається пропущеним, якщо до його закінчення заява, інші документи чи матеріали або грошові кошти здані на пошту, надіслані на електронну адресу або з використанням електронної системи, передані іншими відповідними засобами зв'язку.

11. Зупинення розгляду справи зупиняє перебіг процесуальних строків.

12. З дня відновлення розгляду справи перебіг процесуальних строків продовжується.

13. Право на вчинення процесуальної дії втрачається із закінченням відповідного процесуального строку.

14. Документи, подані після закінчення процесуальних строків, можуть бути залишені третейським судом без розгляду.

15. Строки вчинення процесуальних дій, передбачені Законом України «Про третейські суди», можуть бути продовжені лише за спільною згодою сторін та складу третейського суду, яким вирішується спір. Про продовження строку третейського розгляду постановляється відповідна ухвала.

16. Третейський суд за заявою учасника третейського розгляду може поновити пропущений процесуальний строк, встановлений Регламентом (крім строку передбаченого попередньою частиною цієї статті), якщо визнає причини його пропуску поважними, крім випадків, коли цим Регламентом встановлено неможливість такого поновлення.

17. Встановлений третейським судом процесуальний строк може бути поновлений ним за заявою учасника третейського розгляду, поданою до закінчення цього строку, чи з ініціативи третейського суду.

18. Одночасно із поданням заяви про поновлення процесуального строку має бути вчинена процесуальна дія (подана заява, документи тощо), щодо якої пропущено строк.

19. Про поновлення або продовження процесуального строку, про відмову у поновленні чи продовженні процесуального строку третейський суд постановляє ухвалу.

20. При розгляді справи третейським судом можуть встановлюватися строки для надання пояснень, подання заяв, документів, доказів по справі та вчинення інших процесуальних дій.

Стаття 10. Право передачі спору на розгляд третейського суду

1. Юридичні та/або фізичні особи, а також адміністратор за випуском облігацій, який діє в інтересах власників облігацій відповідно до положень Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», мають право передати на розгляд третейського суду будь-який спір, який виникає з цивільних чи господарських правовідносин, крім випадків, передбачених законом.

2. Спір може бути переданий на розгляд третейського суду за наявності між сторонами третейської угоди, яка відповідає вимогам Закону України «Про третейські суди».

3. Спір може бути переданий на вирішення третейського суду до прийняття компетентним судом рішення у спорі між тими ж сторонами, з того ж предмета і з тих самих підстав.

Стаття 11. Підвідомчість справ третейському суду

1. Третейський суд, в порядку передбаченому Законом України «Про третейські суди» і Регламентом, може розглядати будь-які справи, що виникають із цивільних та господарських правовідносин, за винятком:

1.1) справ у спорах про визнання недійсними нормативно-правових актів;

1.2) справ у спорах, що виникають при укладенні, зміні, розірванні та виконанні господарських договорів, пов'язаних із задоволенням державних потреб;

1.3) справ, пов'язаних з державною таємницею;

1.4) справ у спорах, що виникають із сімейних правовідносин, крім справ у спорах, що виникають із шлюбних контрактів (договорів);

1.5) справ про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом;

1.6) справ, однією із сторін в яких є орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт під час здійснення ним владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень, державна установа чи організація, казенне підприємство;

1.7) справ у спорах щодо нерухомого майна, включаючи земельні ділянки;

1.8) справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення;

1.9) справ у спорах, що виникають з трудових відносин;

1.10) справ, що виникають з корпоративних відносин у спорах між господарським товариством та його учасником (засновником, акціонером), у тому числі учасником, який вибув, а також між учасниками (засновниками, акціонерами) господарських товариств, пов'язаних із створенням, діяльністю, управлінням та припиненням діяльності цих товариств;

1.11) інших справ, які відповідно до закону підлягають вирішенню виключно судами загальної юрисдикції або Конституційним Судом України;

1.12) справ, коли хоча б одна із сторін спору є нерезидентом України;

1.13) справ, за результатами розгляду яких виконання рішення третейського суду потребуватиме вчинення відповідних дій органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими чи службовими особами та іншими суб'єктами під час здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень;

1.14) справ у спорах щодо захисту прав споживачів, у тому числі споживачів послуг банку (кредитної спілки).

2. Спір, який відноситься до юрисдикції господарського суду, може бути переданий сторонами на вирішення третейського суду, крім:

2.1) спорів про визнання недійсними актів, спорів про державну реєстрацію або облік прав на нерухоме майно, прав інтелектуальної власності, прав на фінансові інструменти, а також спорів, що виникають при укладанні, зміні, розірванні та виконанні договорів про публічні закупівлі з урахуванням частини 2 статті 22 Господарського процесуального кодексу України;

2.2) спорів, передбачених пунктами 2, 3, 7-13 частини 1, пунктами 2, 3, 6 частини 2 статті 20 Господарського процесуального кодексу України, з урахуванням частини 2 статті 22 Господарського процесуального кодексу України;

2.3) інших спорів, які відповідно до закону не можуть бути передані на вирішення третейського суду або міжнародного комерційного арбітражу.

3. Справи окремого провадження не можуть бути передані на розгляд третейського суду.

Стаття 12. Способи захисту прав та охоронюваних законом інтересів, які застосовуються третейським судом

1. Третейський суд застосовує способи захисту прав та охоронюваних законом інтересів, що передбачені законом.

2. Право обрання способів захисту прав та охоронюваних законом інтересів належить позивачу.

3. При обранні способів захисту позивач має враховувати, що компетентний суд відмовляє у видачі виконавчого листа (наказу) на примусове виконання рішення третейського суду, якщо рішення третейського суду містить способи захисту прав та охоронюваних інтересів, не передбачені законом.

Стаття 13. Порядок обміну документами та письмовими матеріалами у третейському суді

1. Обмін документами та письмовими матеріалами між сторонами, а також між сторонами і третейським судом здійснюється в електронному вигляді з використанням електронної системи.

2. До створення та запровадження електронної системи обмін документами та письмовими матеріалами між суб'єктами, вказаними у частині 1 цієї статті, здійснюється в електронному вигляді з використанням їх електронних адрес, визначених згідно із цією статтею.

3. Електронною адресою третейського суду вважається адреса його електронної пошти, визначена у Положенні.

4. Електронною адресою сторони вважається адреса її електронної пошти, що визначена у третейській угоді, викладеній у вигляді окремої письмової угоди, або у договорі, контракті, що містить третейську угоду у вигляді третейського застереження. Якщо сторона повідомила інші сторони та третейський суд про іншу свою адресу електронної пошти, то електронною адресою цієї сторони вважатиметься остання повідомлена нею адреса електронної пошти.

5. У разі неможливості здійснення обміну документами та письмовими матеріалами в електронному вигляді, такий обмін здійснюється між суб'єктами, вказаними у частині 1 цієї статті, у паперовому вигляді шляхом їх вручення під розпис відповідному суб'єкту та/або шляхом їх направлення рекомендованим листом чи кур'єром з повідомленням про вручення за поштовою адресою:

5.1) місцезнаходження третейського суду, визначеною в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

5.2) місцезнаходження сторони, що є юридичною особою, визначеною в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

5.3) місця проживання сторони, що є фізичною особою-підприємцем, визначеною в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

5.4) зареєстрованого місця проживання (перебування) сторони, що є фізичною особою, а за відсутності такого – за останньою відомою адресою місця її проживання (перебування).

6. З метою забезпечення своєчасного отримання стороною надісланої їй кореспонденції остання зобов'язана:

6.1) з розумною періодичністю, перевіряти пошту:

6.1.1) у своєму електронному кабінеті в електронній системі;

6.1.2) за своєю електронною адресою, визначеною згідно із цією статтею;

6.1.2) за своєю поштовою адресою, визначеною згідно із частиною 5 цієї статті;

6.2) утримуватись від бездіяльності, яка полягає в неотриманні направленої їй кореспонденції.

7. Надіслана стороні, згідно із цією статтею кореспонденція, вважається отриманою нею:

7.1) у день надходження кореспонденції до її електронного кабінету в електронній системі;

7.2) у день надходження на електронну адресу відправника кореспонденції повідомлення від вказаної сторони про її отримання останньою;

7.3) у п'ятий робочий день від дати направлення кореспонденції на електронну адресу цієї сторони, незалежно від того, чи направила остання відправнику вказаної кореспонденції повідомлення про її отримання (при умові, що до відправки такої кореспонденції між її відправником та зазначеною стороною вже відбувався обмін листами за допомогою відповідних електронних адрес);

7.4) у день повернення відправнику кореспонденції повідомлення про її вручення;

7.5) у день повернення відправнику кореспонденції без її вручення з будь-яких незалежних від останнього причин.

8. Вимоги цієї статті, що стосуються сторони, застосовуються також і до третьої особи.

Розділ II. Третейська угода

Стаття 14. Види і форма третейської угоди

1. Третейська угода може бути укладена у вигляді третейського застереження в договорі, контракті або у вигляді окремої письмової угоди.

2. Якщо сторони не домовилися про інше при передачі спору до третейського суду, а також при вказівці у третейській угоді на третейський суд Регламент розглядається як невід'ємна частина третейської угоди.

3. Третейська угода укладається у письмовій формі.

4. Третейська угода вважається укладеною, якщо вона підписана сторонами або міститься у проспекті цінних паперів (рішенні про емісію цінних паперів), що передбачає призначення адміністратора за випуском облігацій, чи укладена шляхом обміну листами, повідомленнями по телетайпу, телеграфу або з використанням засобів електронного чи іншого зв'язку, що забезпечує фіксацію такої угоди, або шляхом направлення відзиву на позов, в якому одна із сторін підтверджує наявність угоди, а інша сторона проти цього не заперечує.

5. Третейська угода має містити відомості про найменування сторін та їх місцезнаходження, предмет спору, місце і дату укладання угоди. Третейська угода може містити також інші умови.

6. Посилання у договорі, контракті на документ, який містить умову про третейський розгляд спору, є третейською угодою за умови, що договір укладений у письмовій формі і це посилання є таким, що робить третейську угоду частиною договору.

7. Рекомендована форма третейської угоди затверджується в установленому Положенням порядку.

Стаття 15. Недійсність третейської угоди

1. У разі недодержання правил, передбачених статтею 12 Закону України «Про третейські суди», третейська угода є недійсною.

2. Недійсність окремих положень договору, контракту, що містить третейське застереження, не тягне за собою недійсність такого третейського застереження.

3. Третейська угода може містити як вказівку про третейський суд, так і просте посилання на вирішення відповідних спорів між сторонами третейським судом.

4. Будь-які неточності в тексті угоди про передачу спору на вирішення до третейського суду та/або сумніви щодо її дійсності, чинності та виконуваності повинні тлумачитися на користь її дійсності, чинності та виконуваності.

Стаття 16. Третейська угода і правонаступництво сторін

1. Якщо третейська угода укладена у вигляді третейського застереження, то вона вважається невід'ємною частиною угоди і щодо неї діють такі самі правила правонаступництва, що й до угоди в цілому.

2. Якщо третейська угода укладена у вигляді окремої угоди, то у разі заміни кредитора у зобов'язанні останній повинен повідомити нового кредитора про її існування. Зміна третейської угоди в такому випадку можлива лише за умови явно вираженої згоди іншої (інших) сторони (сторін) угоди.

Розділ III. Формування складу третейського суду

Стаття 17. Право сторін на призначення чи обрання третейських суддів

1. Сторони, що уклали третейську угоду, мають право вільно призначати чи обирати третейських суддів. За домовленістю сторін вони можуть доручити третій особі (юридичній або фізичній) призначення чи обрання третейських суддів.

2. Для призначення чи обрання третейських суддів у кожній справі необхідна їхня згода, надання якої здійснюється згідно із статтею 22 Регламенту.

3. Призначення чи обрання третейських суддів здійснюється із затвердженого Списку, крім випадку передбаченого частинами 4-6 цієї статті.

4. Для сторін Список має обов'язковий характер, крім випадку, якщо сторони, за погодженням голови третейського суду, оформленим ухвалою останнього, не домовились про те, що для них Список має рекомендаційний характер.

5. Голова третейського суду може постановити ухвалу, передбачену частиною 4 цієї статті, при дотриманні усіх наступних умов:

5.1) сторони визначили кількісний і персональний склад третейського суду, що вирішуватиме спір між ними;

5.2) обрані сторонами до складу третейського суду особи, надали свою згоду на їх обрання третейськими судьями у конкретній справі та уклали із засновником третейського суду угоду про виконання функцій третейського судді;

5.3) обрані сторонами до складу третейського суду особи відповідають визначеним Регламентом вимогам до третейських суддів;

5.4) відсутні підстави вважати, що репутація осіб, обраних сторонами до складу третейського суду, може негативно вплинути на ділову репутацію третейського суду та/або засновника третейського суду.

6. Вирішення питання щодо відсутності підстав, передбачених пунктом 5.4 частини 5 цієї статті, здійснюється головою третейського суду як правило після його обговорення загальними зборами третейських суддів.

7. Рекомендована форма угоди про виконання функцій третейського судді затверджується в установленому Положенням порядку.

Стаття 18. Склад третейського суду

1. Склад третейського суду формується шляхом призначення чи обрання третейських суддів (третейського судді).

2. Третейський суд може розглядати справи в складі одного третейського судді або в будь-якій непарній кількості третейських суддів. За всіх умов третейський суд може розглядати справи в будь-якій непарній кількості третейських суддів.

3. Кількісний та персональний склад третейського суду визначається сторонами, а у випадках, вказаних у частинах 4, 5 цієї статті, – з урахуванням особливостей, наведених у цих частинах.

4. Якщо сторони безпосередньо не досягли згоди щодо кількісного та/або персонального складу третейського суду, то відповідний склад визначається ухвалою голови третейського суду про встановлення кількісного складу третейського суду та/або про призначення персонального складу третейського суду. Визначений у такий спосіб кількісний та/або персональний склад третейського суду вважається таким, що визначений сторонами. При цьому ухвала голови третейського суду про призначення персонального складу третейського суду засвідчує реалізацію права сторін на призначення вказаних у ній осіб третейськими судьями.

5. У випадку особливої складності справи або в інших випадках, коли третейський суд вважатиме це необхідним, він своєю ухвалою, постановленою до початку розгляду справи по суті, може ініціювати перед головою третейського суду питання про збільшення визначеного кількісного складу третейського суду. У вказаній ухвалі має бути встановлено розумний строк та порядок узгодження сторонами осіб, які призначатимуться третейськими судьям. Якщо згідно із вказаною ухвалою сторони безпосередньо не узгодять осіб, які призначатимуться третейськими судьям, то відповідний склад визначається ухвалою голови третейського суду про збільшення визначеного кількісного складу третейського

суду та/або про призначення персонального складу третейського суду. Визначений у такий спосіб кількісний та/або персональний склад третейського суду вважається таким, що визначений сторонами. При цьому ухвала голови третейського суду про збільшення визначеного кількісного складу третейського суду та/або про призначення персонального складу третейського суду засвідчує реалізацію права сторін на призначення вказаних у ній осіб третейськими суддями.

6. Сторони та призначені чи обрані ними третейські судді при призначенні чи обранні у відповідних випадках третейських суддів або головуючого складу третейського суду повинні забезпечувати додержання вимог Закону України «Про третейські суди» та Регламенту.

Стаття 19. Головуючий складу третейського суду

1. Якщо справа підлягає розгляду у складі одного третейського судді, то такий третейський суддя є головуючим складу третейського суду.

2. Якщо справа підлягає розгляду у складі, що налічує більше одного третейського судді, то головуючий складу третейського суду у цій справі обирається простою більшістю голосів третейських суддів, які входять до відповідного складу третейського суду. Якщо головуючого складу третейського суду не обрано, згідно із реченням 1 цієї частини, він призначається відповідною ухвалою голови третейського суду.

3. У разі збільшення визначеного кількісного складу третейського суду, згідно із частиною 5 статті 18 Регламенту, головуючий складу третейського розгляду не підлягає заміні.

Стаття 20. Вимоги до третейських суддів

1. Третейські судді не є представниками сторін.

2. Третейським суддею може бути призначена чи обрана особа, яка прямо чи опосередковано не заінтересована у результаті вирішення спору, а також має визнані сторонами знання, досвід, ділові та моральні якості, необхідні для вирішення спору.

4. Відсутність прямої та опосередкованої заінтересованості особи, призначеної чи обраної третейським суддею, у результаті вирішення спору презюмується, крім випадків якщо вона не заявила самовідвід та не була відведена згідно із Регламентом.

5. Призначена чи обрана третейським суддею особа вважається такою, що має визнані сторонами знання, досвід, ділові та моральні якості, необхідні для вирішення спору, якщо така особа включена до Списку або обрана сторонами згідно із частинами 4-6 статті 17 Регламенту.

6. Третейськими суддями не можуть бути:

6.1) особи, які не досягли повноліття, та особи, які перебувають під опікою чи піклуванням;

6.2) особи, які не мають кваліфікації, погодженої сторонами безпосередньо чи визначеної у Регламенті;

6.3) особи, які мають судимість;

6.4) особи, визнані в судовому порядку недієздатними;

6.5) судді судів загальної юрисдикції або Конституційного Суду України.

7. Особа включена до Списку або обрана сторонами згідно із частинами 4-6 статті 17 Регламенту вважається такою, що має кваліфікацію, погоджену сторонами безпосередньо, якщо при цьому дотримуються вимоги частин 8-10 цієї статті.

8. У разі одноособового вирішення спору третейський суддя повинен мати вищу юридичну освіту.

9. У разі колегіального вирішення спору вимоги щодо наявності вищої юридичної освіти поширюються лише на головуючого складу третейського суду.

10. Третейський суддя має відповідати вимогам професійного стандарту «Третейський суддя», якщо згідно із Порядком розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від

31.05.2017 № 373, такий професійний стандарт введено у дію шляхом внесення його до Реєстру кваліфікацій.

Стаття 21. Підстави для відводу чи самовідводу третейського судді

1. Третейський суддя не може брати участі у розгляді справи, а після його призначення чи обрання підлягає відводу чи самовідводу:

1.1) якщо він особисто чи опосередковано заінтересований у результаті розгляду справи;

1.2) якщо він є родичем однієї із сторін або інших осіб, які беруть участь у справі, або перебуває з цими особами чи сторонами в особливих стосунках;

1.3) на його прохання або за спільним рішенням сторін;

1.4) у разі встановлення стороною обставин, які дають їй підстави вважати упередженим або необ'єктивним ставлення третейського судді до справи, про яке сторона дізналася після його обрання чи призначення;

1.5) у разі тривалого, більш як один місяць від дня призначення чи обрання, невиконання ним обов'язків третейського судді у конкретній справі;

1.6) у разі виявлення невідповідності третейського судді вимогам, встановленим статтею 20 Регламенту;

1.7) якщо третейський суддя бере участь у вирішенні спору, який прямо чи опосередковано пов'язаний з виконанням ним службових повноважень, наданих державою;

1.8) якщо наявна підстава, передбачена частиною 2 цієї статті.

2. Жодна особа не може бути третейським суддею у справі, в якій вона раніше брала участь як третейський суддя, але була відведена чи заявила самовідвід, як сторона, представник сторони або в будь-якій іншій якості.

Стаття 22. Згода особи на її призначення чи обрання третейським суддею

1. Надання особою згоди на її призначення чи обрання третейським суддею у конкретній справі здійснюється за відповідним зверненням у спосіб визначений цією статтею.

2. Зверненням до особи за отриманням її згоди на обрання її третейським суддею у конкретній справі:

2.1) вважаються подані сторонами згідно із Регламентом до третейського суду позовна заява і відзив на позовну заяву, у яких сторони погодили у складі третейського суду таку особу;

2.2) вважається подана позивачем згідно із Регламентом до третейського суду позовна заява, у якій до складу третейського суду запропоновано таку особу і щодо якої, до закінчення строку для подання відзиву на позовну заяву, відповідачем не подано заперечень.

3. У випадку передбаченому пунктом 5.2 частини 5 статті 17 Регламенту зверненням до особи за отриманням її згоди на обрання її третейським суддею у конкретній справі вважається письмова заява, пропозиція тощо відповідного змісту, у якій вказану таку особу.

4. У випадках, передбачених частинами 4, 5 статті 18 Регламенту, зверненням до особи за отриманням її згоди на призначення її третейським суддею у конкретній справі вважається відповідна ухвала голови третейського суду.

5. У разі звернення до особи за отриманням її згоди на обрання чи призначення її третейським суддею у конкретній справі ця особа повинна повідомити про наявність обставин, які є підставами для відводу чи самовідводу відповідно до статті 21 Регламенту. Таке повідомлення оформлюється ухвалою третейського судді про його самовідвід.

6. Вважається, що особа надала свою згоду на призначення чи обрання її третейським суддею у конкретній справі, якщо вона не заявила у ній самовідвід та підписала ухвалу про початок третейського розгляду у такій справі.

Стаття 23. Процедура відводу чи самовідводу третейського судді

1. Третейський суддя повинен без зволікання повідомити сторони про підстави його відводу чи самовідводу, зазначені у статті 21 Регламенту, що виникли після початку третейського розгляду, та заявити самовідвід. Таке повідомлення оформлюється ухвалою третейського судді про його самовідвід.

2. Якщо інше не зазначено у третейській угоді, то сторона може заявити відвід третейському судді з підстав, зазначених у статті 21 Регламенту, протягом трьох днів після того, як цій стороні стали відомі обставини, які є підставою для такого відводу, але не пізніше початку розгляду справи по суті.

3. Відвід може бути заявлено як одному третейському судді, так і кільком (усім) третейським суддями зі складу третейського суду.

4. За наявності підстав, зазначених у статті 21 Регламенту, сторона може заявити про відвід обраного чи призначеного нею третейського судді лише у разі, якщо обставини, які є підставою для відводу призначеного чи обраного нею третейського судді, стали відомі цій стороні після його призначення чи обрання.

5. У разі пропуску строку, встановленого частиною 2 цієї статті, питання про прийняття до розгляду заяви про відвід третейського судді вирішується головою третейського суду залежно від причин пропуску такого строку, якщо інше не передбачено Регламентом.

6. Заява сторони про відвід подається голові третейського суду.

7. Заява сторони про відвід третейського судді має бути вмотивованою та викладеною письмово. До заяви про відвід третейського судді мають бути додані докази надсилання її копії іншим сторонам, в іншому випадку заява про відвід залишається без розгляду.

8. За відсутності поданих у межах строку, визначеного реченням 1 частини 9 цієї статті, заперечень іншої сторони щодо заявленого відводу третейський суддя є відведеним з дня подання стороною заяви про його відвід.

9. Якщо інша сторона не погоджується з відводом третейського судді, вона має право протягом трьох днів, з моменту коли вона отримала копію заяви про відвід такого третейського судді, подати голові третейського суду свої мотивовані заперечення. У цьому випадку питання про відвід вирішується головою третейського суду спільно з іншими третейськими суддями, призначеними чи обраними у справі, протягом п'яти днів з моменту отримання заяви сторони, рішення яких є обов'язковим для сторін.

10. Питання про відвід вирішується простою більшістю голосів третейських суддів. При рівному розподілі голосів голос голови третейського суду, який проголосував останнім, має вирішальне значення при вирішенні вказаного питання.

11. Відвід третейського судді, відмова у відводі третейського судді оформлюється відповідною ухвалою третейського суду, крім випадку передбаченого частиною 8 цієї статті. Ця ухвала підписується головою третейського суду спільно з іншими третейськими суддями.

Стаття 24. Припинення повноважень третейського судді

1. Повноваження третейського судді припиняються:

1.1) за погодженням сторін;

1.2) у разі відводу чи самовідводу відповідно до Регламенту;

1.3) у разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;

1.4) у разі набрання законної сили судовим рішенням про визнання його обмежено дієздатним чи недієздатним;

1.5) у разі його смерті, визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим рішенням суду, що набрало законної сили.

2. Про припинення повноважень третейського судді вноситься відповідна ухвала.

3. У разі, якщо повноваження третейського судді припинені відповідно до цієї статті, інший третейський суддя призначається чи обирається згідно з правилами, які застосовувалися при призначенні чи обранні третейського судді, який замінюється. Відповідні правила зазначаються в ухвалі, наведеній у частині 2 цієї статті.

Стаття 25. Припинення повноважень складу третейського суду

1. Повноваження складу третейського суду, яким вирішувався спір, припиняються виключно після прийняття ним рішення по конкретній справі.

2. У випадках, передбачених статтями 47-49 Закону України «Про третейські суди», повноваження складу третейського суду поновлюються і припиняються після проведення зазначених у цих статтях процесуальних дій. До таких випадків належать випадки, пов'язані із: прийняттям додаткового рішення; роз'ясненням рішення; виправленням рішення.

Розділ IV. Витрати, пов'язані з вирішенням спору третейським судом

Стаття 26. Склад витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом

1. До складу витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом, належать:

- 1.1) гонорари третейських суддів;
- 1.2) третейський збір;
- 1.3) витрати, понесені третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді, в тому числі витрати, понесені третейськими суддями на оплату проїзду до місця вирішення спору;
- 1.4) витрати, пов'язані з оплатою послуг експертів, перекладачів, якщо такі були запрошені чи призначені для участі в третейському розгляді;
- 1.5) витрати, пов'язані з оглядом і дослідженням речових та письмових доказів у їх місцезнаходженні;
- 1.6) витрати, понесені свідками;
- 1.7) витрати, пов'язані з оплатою стороною послуг представника, пов'язаних із наданням правової допомоги;
- 1.8) витрати, пов'язані з організаційним забезпеченням третейського розгляду;
- 1.9) витрати на листування третейського суду;
- 1.10) витрати на телефонний, телеграфний, телекстний, факсимільний, електронний та інший зв'язок;
- 1.11) гонорар секретаря третейського суду (у разі його обрання);
- 1.12) інші витрати, визначені Регламентом.

Стаття 27. Гонорари третейських суддів

1. Гонорари третейських суддів є складовою частиною третейського збору.

2. Гонорари третейських суддів сплачується стороною, яка подає позовну заяву, у складі третейського збору.

3. Розміри гонорарів третейських суддів та порядок їх виплати третейським суддям визначаються угодами про виконання функцій третейського судді, що укладаються із засновником третейського суду.

Стаття 28. Третейський збір

1. Третейський збір сплачується стороною, яка подає позовну заяву до її подання до третейського суду. Така оплата здійснюється безготівковим шляхом на рахунок засновника третейського суду.

2. У спорі, що вирішується у складі одного третейського судді третейський збір сплачується у такому розмірі:

2.1) за кожен позовну вимогу, яка підлягає оцінці (майнову вимогу) – 2 % від ціни такої вимоги але не менше 20 000 (двадцять тисяч) гривень, крім випадку, передбаченого частиною 3 цієї статті;

2.2) за першу позовну вимогу, яка не підлягає оцінці (немайнову вимогу) – 20 000 (двадцять тисяч) гривень;

2.3) за кожен наступну позовну вимогу, яка не підлягає оцінці (немайнову вимогу):

2.3.1) та не є похідною позовною вимогою – 50 % від розміру третейського збору, передбаченого пунктом 2.2 частини 2 цієї статті;

2.3.2) та є похідною позовною вимогою – 70 % від розміру третейського збору, передбаченого пунктом 2.2 частини 2 цієї статті.

3. За вмотивованим клопотанням позивача розмір третейського збору, передбачений пунктом 2.1 частини 2 цієї статті, може бути зменшено ухвалою третейського суду, якщо такий розмір і ціна майнової вимоги є істотно не співмірними. При розгляді вказаного клопотання третейським судом можуть бути враховані: складність справи; кількість документів, що підлягають дослідженню третейським судом; кількість заявлених позовних вимог; тощо.

4. Якщо спір вирішується у складі трьох третейських суддів розмір третейського збору, розрахований згідно із частиною 2 цієї статті, множитья на коефіцієнт 1,5. При кожному наступному додаванні двох третейських суддів до складу третейського суду, зазначений у реченні 1 цієї частини коефіцієнт збільшується на 0,5.

5. Якщо розмір третейського збору визначено позивачем не вірно, то ухвалою третейського суду, згідно із цією статтею, визначається розмір третейського збору та встановлюється строк його оплати (доплати) позивачем.

6. За вмотивованим клопотанням позивача оплата третейського збору може бути відстрочена або розстрочена на визначений в ухвалі третейського суду строк але не пізніше ніж до початку розгляду справи по суті, якщо його оплата унеможлиблюється (ускладнюється) істотними поважними причинами. При розгляді вказаного клопотання третейським судом можуть бути враховані: введення воєнного стану; форс-мажорні обставини; тощо.

7. У разі збільшення визначеного кількісного складу третейського суду, згідно із частиною 5 статті 18 Регламенту, зміст частини 4 цієї статті не застосовується.

Стаття 29. Витрати, понесені третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді, в тому числі витрати, понесені третейськими суддями на оплату проїзду до місця вирішення спору

1. Для цілей Регламенту під витратами, понесеними третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді, в тому числі витратами, понесеними третейськими суддями на оплату проїзду до місця вирішення спору (скорочено – витрати, понесені третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді), маються на увазі як ті витрати, які були понесені третейськими суддями, так і ті, що мають бути понесені ними у зв'язку з участю в третейському розгляді.

2. Витрати, понесені третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді, оплачуються стороною, яка подала позов на підставі відповідної ухвали третейського суду згідно із визначеними у ній розмірами і строками. Якщо таких витрат декілька, то вказана ухвала має містити перелік витрат, понесених третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді.

3. Витрати, понесені третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді, оплачується на рахунок засновника третейського суду.

4. Ухвала, наведена у частині 2 цієї статті, може бути постановлена лише у разі, якщо розмір витрат, понесених третейськими суддями у зв'язку з участю в третейському розгляді, є істотним.

5. У разі порушення стороною, яка подала позов, вимог частини 2 цієї статті, склад третейського суду має право постановити ухвалу про залишення її позову без розгляду.

Стаття 30. Витрати, пов'язані з оплатою послуг експертів, перекладачів, якщо такі були запрошені чи призначені для участі в третейському розгляді, витрати, пов'язані з оглядом і дослідженням речових та письмових доказів у їх місцезнаходженні, витрати, понесені свідками

1. Витрати, пов'язані з оплатою послуг експертів, перекладачів, якщо такі були запрошені чи призначені для участі в третейському розгляді, несе сторона, яка ініціювала їх запрошення чи призначення, або в інтересах якої (яких) це відбулось. До витрат, наведених у реченні 1 цієї статті, відносяться у тому числі витрати, які відповідна сторона понесла на оплату послуг експертів, перекладачів до постановлення ухвали про початок третейського розгляду.

2. Витрати, пов'язані з оглядом і дослідженням речових та письмових доказів у їх місцезнаходженні, несе сторона, яка ініціювала такі огляд і дослідження.

3. Витрати, понесені свідками, несе сторона, яка ініціювала виклик відповідних свідків.

4. Витрати, наведені у частинах 1-3 цієї статті, мають бути оплачені відповідною стороною завчасно. У разі зволікання сторони із оплатою таких витрат, третейський розгляд спору може бути проведено без запрошених чи призначених експертів, перекладачів, без огляду і дослідження речових та письмових доказів у їх місцезнаходженні, без допиту викликаних свідків.

Стаття 31. Витрати, пов'язані з оплатою стороною послуг представника, пов'язаних із наданням правової допомоги

1. Витрати, пов'язані з оплатою стороною послуг представника, пов'язаних із наданням правової допомоги, оплачуються цією стороною.

2. Розмір та порядок оплати таких витрат визначається договором про надання правової (правничої) допомоги або іншим договором про надання відповідних послуг представником сторони.

3. Розмір витрат, пов'язаних з оплатою стороною послуг представника, пов'язаних із наданням правової допомоги, повинен бути співмірним із:

3.1) складністю справи та послуг, що надаються представником;

3.2) часом, витраченим представником на надання відповідних послуг;

3.3) обсягом послуг, що надаються представником;

3.4) ціною позову та/або значенням справи для сторони, в тому числі впливом вирішення справи на репутацію сторони або публічним інтересом до справи.

4. Ухвалою третейського суду розмір витрат, пов'язаних з оплатою стороною послуг представника, пов'язаних із наданням правової допомоги, може бути зменшено за клопотанням іншої сторони, якщо такий розмір не відповідає вимозі співмірності, передбаченої частиною 3 цієї статті.

Стаття 32. Витрати, пов'язані з організаційним забезпеченням третейського розгляду, витрати на листування третейського суду, витрати на телефонний, телеграфний, телексний, факсимільний, електронний та інший зв'язок, гонорар секретаря третейського суду (у разі його обрання)

1. Витрати, пов'язані з організаційним забезпеченням третейського розгляду, витрати на листування третейського суду, витрати на телефонний, телеграфний, телексний, факсимільний, електронний та інший зв'язок, а також гонорар секретаря третейського суду (у разі його обрання) є складовими частинами третейського збору.

2. Витрати, вказані у частині 1 цієї статті, оплачується стороною, яка подає позовну заяву у складі третейського збору.

3. Розміри витрат, вказаних у частині 1 цієї статті, становить 1 % від третейського збору.

Стаття 33. Інші витрати

1. До інших витрат віднесені:

1.1) витрати, пов'язані із функціонуванням електронної системи;

1.2) витрати, пов'язані із виготовленням паперових копій (дублікатів) документів, які містяться у справі;

- 1.3) витрати на голову третейського суду;
- 1.4) витрати на секретаря третейського розгляду.
2. Витрати, пов'язані із функціонуванням електронної системи оплачує кожна із сторін, третя особа при умові створення та запровадження електронної системи.
3. Витрати, пов'язані із функціонуванням електронної системи складається з реєстраційного та експлуатаційного зборів.
4. Порядок та розміри оплати реєстраційного та експлуатаційного зборів визначається згідно із Правилами користування електронною системою. Користувачі електронної системи мають цілодобовий доступ до Правил користування електронною системою, які затверджуються згідно із Положенням.
5. До створення та запровадження електронної системи витрати, пов'язані із функціонуванням електронної системи, не сплачуються.
6. Учасники третейського розгляду мають право на отримання паперових копій (дублікатів) документів, які містяться у справі, при умові оплати ними витрат, пов'язаних із виготовленням паперових копій (дублікатів) документів, які містяться у справі.
7. Витрати, пов'язані із виготовленням паперових копій (дублікатів) документів, які містяться у справі, оплачуються безготівковим шляхом на рахунок засновника третейського суду у наступному розмірі: 10 (десять) гривень за кожен сторінку копії (дублікату).
8. Витрати на голову третейського суду є складовою частиною гонорарів третейських суддів, а отже, в силу частин 1, 2 статті 27 Регламенту, такі витрати оплачуються стороною, яка подає позовну заяву, у складі третейського збору.
9. Розмір витрат на голову третейського суду становить 10 % від розміру гонорарів третейських суддів.
10. Витрати на голову третейського суду підлягають оплаті у справі, якщо особа, яка є головою третейського суду, взяла участь у такій справі саме у якості голови третейського суду і при цьому ця особа не входила до складу третейського суду.
11. Витрати на секретаря третейського розгляду оплачують сторони на користь особи, яку вони призначили секретарем третейського розгляду. Така оплата здійснюється згідно із умовами укладеного між сторонами і відповідною особою договору, яким має бути визначено порядок і розмір оплати витрат на секретаря третейського розгляду, копія якого має бути долучена сторонами до матеріалів справи.
12. Витрати на секретаря третейського розгляду, обраного згідно із реченням 2 частиною 2 статті 73 Регламенту, покладаються на третейський суд. Положення речення 1 цієї частини застосовується також до випадку, передбаченого частиною 4 статті 73 Регламенту, якщо ведення протоколу засідання третейського суду здійснюється за угодою між сторонами про його ведення.

Стаття 34. Розподіл витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом

1. Розподіл між сторонами витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом, здійснюється третейським судом у такому порядку:
  - 1.1) при задоволенні позову витрати покладаються на відповідача;
  - 1.2) при відмові в задоволенні позову витрати покладаються на позивача;
  - 1.3) при частковому задоволенні позову витрати покладаються на обидві сторони пропорційно розміру задоволених вимог.
2. Розподілу підлягають усі понесені та ті, що мають бути понесені витрати, пов'язані з вирішенням спору третейським судом, крім частини витрат, пов'язаних з оплатою стороною послуг представника, пов'язаних із наданням правової допомоги, на яку їх було зменшено згідно із частиною 4 статті 31 Регламенту.
3. Розподіл витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом, що передбачені:
  - 3.1) статтями 30, 31 Регламенту, здійснюється при умові подання заінтересованою стороною третейському суду документального підтвердження розміру таких витрат до прийняття рішення останнім;

3.2) пунктом 1.1 частини 1 статті 33 Регламенту, здійснюється при умові наявності в електронній системі відомостей про факт їх оплати.

4. Розподіл витрат на секретаря третейського розгляду здійснюється з урахуванням умов договору про оплату витрат на секретаря третейського розгляду.

5. Порядок розподілу витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом, зазначається у рішенні або ухвалі третейського суду.

Стаття 35. Особливості дій з витратами, пов'язаними з вирішенням спору третейським судом, у разі, коли третейський розгляд не відбувся чи був припинений

1. У разі, коли третейський розгляд не відбувся чи був припинений, сплачений сторонами третейський збір повертається сторонам, крім випадків, якщо це було зумовлено:

- 1.1) відводом усіх третейських суддів;
- 1.2) укладанням сторонами мирової угоди;
- 1.3) відмовою позивача від позову;
- 1.4) іншими обставинами, передбаченими Законом України «Про третейські суди».

2. У разі, коли третейський розгляд не відбувся чи був припинений з підстав, зазначених у пунктах 1.1-1.4 частини 1 цієї статті, то сторони відшкодовують третейському суду всі понесені ним витрати, про що зазначається в ухвалі третейського суду.

3. Для цілей цієї статті третейський розгляд вважається таким відбувся, якщо після постановлення ухвали про початок третейського розгляду у межах відповідної справи було вчинено принаймні одну процесуальну дію та/або було прийнято принаймні одне процесуальне рішення.

Розділ V. Позов та відзив на позов

Стаття 36. Позовна заява

1. Позовна заява подається позивачем у письмовій формі.

2. У позовній заяві, що подається до третейського суду, повинні зазначатися:

- 2.1) назва третейського суду;
- 2.2) дата подання позовної заяви;
- 2.3) найменування і юридичні адреси сторін, які є юридичними особами, та/або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, місце проживання і місце роботи сторін, які є фізичними особами;

2.4) найменування і юридична адреса представника позивача, якщо він є юридичною особою, або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, місце проживання і місце роботи представника, який є фізичною особою, у випадках, коли позов подається представником;

2.5) зміст вимоги, ціна позову, якщо вимога підлягає оцінці;

2.6) обставини, якими обґрунтовані позовні вимоги, докази, що їх підтверджують, розрахунок вимог;

2.7) посилання на наявність третейської угоди між сторонами та докази її укладення;

2.8) перелік письмових матеріалів, які додаються до позовної заяви;

2.9) підпис позивача або його представника з посиланням на документ, що засвідчує повноваження представника.

3. До позовної заяви додаються документи, що підтверджують:

- 3.1) наявність третейської угоди;
- 3.2) обґрунтованість позовних вимог;
- 3.3) повноваження представника;
- 3.4) направлення копії позовної заяви іншій стороні (опис вкладення про відправлення цінного листа, виписка з реєстру поштових відправлень тощо);
- 3.5) оплату позивачем третейського збору.

4. У позовній заяві, яка подається до створення та запровадження електронної системи, зазначається також електронна адреса сторони, яка її подає, визначена згідно із частиною 4 статті 13 Регламенту.

5. Якщо на момент подання позовної заяви сторони не визначили кількісний та/або персональний склад третейського суду, що вирішуватиме спір між ними, то у складі позовної заяви до третейського суду та іншій стороні позивач має надіслати також відповідну заяву про визначення кількісного та/або персонального складу третейського суду. Така заява є невід'ємною частиною позовної заяви не залежно від того, чи викладено її у якості окремого документу, чи включено до тексту позову.

6. Заява про визначення кількісного та/або персонального складу третейського суду має відповідати наступним вимогам:

6.1) у ній сторона, що її подає, повинна запропонувати іншій стороні кількісний склад третейського суду, що вирішуватиме спір між ними, з урахуванням вимог статті 18 Регламенту, зазначивши обрану нею непарну кількість третейських суддів;

6.2) у ній сторона, що її подає, повинна запропонувати іншій стороні персональний склад третейського суду, що вирішуватиме спір між ними, з урахуванням статей 17, 20 Регламенту, зазначивши прізвище, ім'я і по батькові (за наявності) кожного обраного нею третейського судді;

6.3) у ній повинно міститись звернення сторони, що її подає, до обраних нею третейських суддів за отриманням згоди на обрання їх третейськими суддями у конкретній справі, з урахуванням вимог статті 22 Регламенту.

7. Подання та отримання позовної заяви здійснюється згідно із порядком обміну документами та письмовими матеріалами у третейському суді, визначеним статтею 13 Регламенту, з урахуванням особливостей наведених у цій статті.

8. Рекомендована форма заяви про визначення кількісного та/або персонального складу третейського суду затверджується в установленому Положенням порядку.

Стаття 37. Визначення ціни позову

1. Ціна позову визначається позивачем, як загальна сума всіх майнових вимог.

2. У разі збільшення чи зменшення розміру майнових вимог, зміни предмета позову у частині майнових вимог ціна позову відповідно змінюється.

3. Зміна ціни позову у бік зменшення, згідно із частиною 2 цієї статті, не є підставою для повернення у відповідній частині оплачених витрати, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом.

4. Зміна ціни позову у бік збільшення, згідно із частиною 2 цієї статті, є підставою для доплати відповідної частини витрати, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом.

5. Якщо позивач невірно визначив ціну позову або якщо на момент пред'явлення позову встановити точну його ціну неможливо, ціна позову визначається відповідною ухвалою третейського суду.

Стаття 38. Відзив на позовну заяву

1. Відзив на позовну заяву подається відповідачем у письмовій формі.

2. У відзиві на позовну заяву, що подається до третейського суду, повинні зазначатися:

2.1) відомості, наведені у пунктах 2.1, 2.3, 2.8 частини 2, частиною 4 статті 36 Регламенту;

2.2) дата подання відзиву на позовну заяву;

2.3) найменування і юридична адреса представника відповідача, якщо він є юридичною особою, або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, місце проживання і місце роботи представника, який є фізичною особою, у випадках, коли відзив на позов подається представником;

2.4) зміст заперечень проти позовних вимог;

2.5) відомості, наведені у пункті 2.7 частини 2 статті 36 Регламенту, або посилання на відсутність (недійсність) третейської угоди між сторонами та докази на підтвердження цього;

2.6) обставини, якими обґрунтовані заперечення проти позовних вимог, докази, що їх підтверджують, розрахунок щодо вимог (за необхідності);

2.7) підпис відповідача або його представника з посиланням на документ, що засвідчує повноваження представника.

3. До відзиву на позовну заяву додаються документи, що підтверджують:

3.1) наявність третейської угоди або відсутність (недійсність) третейської угоди;

3.2) необґрунтованість позовних вимог;

3.3) повноваження представника;

3.4) направлення копії відзиву на позовну заяву іншій стороні (опис вкладення про відправлення цінного листа, виписка з реєстру поштових відправлень тощо).

4. Якщо на момент подання позовної заяви сторони не визначили кількісний та/або персональний склад третейського суду, що вирішуватиме спір між ними, то у складі відзиву на позовну заяву до третейського суду та іншій стороні відповідач має надіслати також відповідну заяву про визначення кількісного та/або персонального складу третейського суду. Така заява повинна відповідати вимогам частини 6 статті 36 Регламенту та є невід'ємною частиною відзиву на позовну заяву не залежно від того, чи викладеної її у якості окремого документу, чи включено до тексту такого відзиву.

5. Відзив на позовну заяву направляється позивачу та третейському суду протягом двадцяти календарних днів з моменту його отримання відповідачем. Неподання відповідачем відзиву у встановлені цієї частини строк не звільняє його в подальшому від виконання вимог третейського суду про надання відзиву на позов.

6. Подання та отримання відзиву на позовну заяву здійснюється згідно із порядком обміну документами та письмовими матеріалами у третейському суді, визначеним статтею 13 Регламенту, з урахуванням особливостей наведених у цій статті.

Стаття 39. Зміна, доповнення або уточнення позовних вимог

1. Якщо сторони не домовилися про інше, до прийняття рішення третейським судом позивач має право змінити, доповнити або уточнити свої позовні вимоги.

2. Відповідач має право заперечувати проти зміни, доповнення або уточнення позовних вимог з підстав наявності між сторонами відповідної домовленості (угоди), передбаченої частиною 1 цієї статті, зокрема, передбаченої нормами Регламенту.

3. Зміни, доповнення або уточнення позовних вимог оформлюються у вигляді позовної заяви, яка викладається у новій редакції. При цьому додатки до позову, які були подані раніше, зазначаються у ньому але не подається повторно.

4. Про прийняття або про відмову у прийнятті до розгляду змін, доповнень або уточнень позовних вимог третейським судом постановляється відповідна ухвала.

Стаття 40. Зустрічний позов

1. Відповідач вправі подати зустрічний позов для розгляду третейським судом, якщо такий позов є підвідомчим третейському суду та може бути предметом третейського розгляду відповідно до третейської угоди.

2. Зустрічний позов може бути подано на будь-якій стадії третейського розгляду до прийняття рішення по справі.

3. Третейський суд приймає зустрічний позов до спільного розгляду з первісним позовом, якщо обидва позови взаємно пов'язані та їх спільний розгляд є доцільним, зокрема, коли вони впливають з одних і тих самих правовідносин або коли вимоги за ними можуть зараховуватися.

4. Зустрічний позов має відповідати вимогам частин 1-4, 7 статті 36 Регламенту.

5. Відповідач зобов'язаний надати відзив на пред'явлений до нього зустрічний позов у порядку та строки, що передбачені частинами 1-3, 5, 6 статтею 38 Регламенту.

6. Про прийняття або про відмову у прийнятті зустрічного позову до спільного розгляду з первісним позовом третейським судом постановляється відповідна ухвала.

Розділ VI. Докази і доказування

Стаття 41. Докази

1. Доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких третейський суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення спору.

2. Ці дані встановлюються такими засобами доказування:

- 2.1) письмовими, речовими і електронними доказами;
- 2.2) висновками експертів;
- 2.3) показаннями свідків.

Стаття 42. Належність доказів

1. Належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування.

2. Предметом доказування є обставини, що підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для третейського розгляду спору і підлягають встановленню при прийнятті рішення третейським судом.

3. Сторони мають право обґрунтовувати належність конкретного доказу для підтвердження їхніх вимог або заперечень.

4. Суд не бере до розгляду докази, що не стосуються предмета доказування.

Стаття 43. Допустимість доказів

1. Суд не бере до уваги докази, що одержані з порушенням закону.

2. Обставини справи, які за законом повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися ніякими іншими засобами доказування.

Стаття 44. Достовірність доказів

1. Достовірними є докази, на підставі яких можна встановити дійсні обставини справи.

2. Не можуть вважатись достовірними доказами, якщо вони створені (отримані) за наявності впливу, спрямованого на формування хибного уявлення про обставини справи, які мають значення для справи.

Стаття 45. Достатність доказів

1. Достатніми є докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування.

2. Питання про достатність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.

Стаття 46. Вірогідність доказів

1. Наявність обставини, на яку сторона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, може вважатись доведеною, якщо докази, надані на підтвердження такої обставини, є більш вірогідними, ніж докази, надані на її спростування.

2. Питання про вірогідність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.

3. Третейський суд має право застосувати стандарт доказування вірогідності доказів для встановлення будь-якої обставини у справі, якщо докази для встановлення цієї обставини він вважатиме недостатніми але більш вірогідними, ніж докази, надані на її спростування.

Стаття 47. Обов'язок доказування

1. Кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень.

2. Третейський суд має право вимагати від сторін надання доказів, необхідних для повного, всебічного і об'єктивного вирішення спору.

3. У разі посилання учасника третейського розгляду на невчинення іншим учасником третейського розгляду певних дій або відсутність певної події третейський суд може зобов'язати такого іншого учасника третейського розгляду надати відповідні докази вчинення цих дій або наявності певної події. У разі ненадання таких доказів третейський суд може визнати обставину невчинення відповідних дій або відсутності події встановленою.

4. Докази подаються сторонами та іншими учасниками третейського розгляду.

5. Третейський суд не може збирати докази, що стосуються предмета спору, з власної ініціативи, крім випадку, коли він має сумніви у добросовісному здійсненні учасниками третейського розгляду їхніх процесуальних прав або виконанні обов'язків щодо доказів.

6. Якщо третейський суд визнає за необхідне одержати документи від підприємств, установ, організацій, які не є учасниками третейського розгляду, він своєю ухвалою уповноважує сторони або одну із сторін одержати відповідні документи та надати їх третейському суду.

Стаття 48. Підстави звільнення від доказування

1. Обставини, які визнаються учасниками третейського розгляду, не підлягають доказуванню, якщо третейський суд не має обґрунтованих підстав вважати їх недостовірними або визнаними у зв'язку з примусом. Обставини, які визнаються учасниками третейського розгляду можуть бути зазначені ними у заявах, поясненнях по справі тощо або заявлені ними усно в засіданні третейського суду.

2. Відмова від визнання обставин приймається третейським судом, якщо сторона, яка відмовляється, доведе, що вона визнала ці обставини внаслідок помилки, що має істотне значення, обману, насильства, погрози чи тяжкої обставини, або якщо обставини визнано у результаті зловмисної домовленості її представника з іншою стороною. Про прийняття відмови сторони від визнання обставин третейський суд постановляє ухвалу. У разі прийняття третейським судом відмови сторони від визнання обставин вони доводяться в загальному порядку.

3. Обставини, визнані третейським судом загальновідомими, не потребують доказування.

4. Обставини, встановлені рішенням суду в господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді справи третейським судом, у якій беруть участь ті самі особи або особа, стосовно якої встановлено ці обставини. Проте такі обставини можуть бути у загальному порядку спростовані особою, стосовно якої їх встановлено та яка не брала участі у справі, в якій такі обставини були встановлені.

6. Обвинувальний вирок суду в кримінальному провадженні або постанова суду, якою особу притягнуто до адміністративної відповідальності у справі про адміністративне правопорушення, які набрали законної сили, є обов'язковими для третейського суду, що розглядає справу про правові наслідки дій чи бездіяльності особи, стосовно якої ухвалений вирок або постанова суду, лише в питанні, чи мали місце ці дії (бездіяльність) та чи вчинені вони цією особою.

7. Правова оцінка, надана судом чи третейським судом певному факту при розгляді іншої справи, не є обов'язковою для третейського суду.

8. Обставини, встановлені рішенням третейського суду в іншій справі або рішенням міжнародного комерційного арбітражу, виправдувальним вироком суду у кримінальному провадженні, ухвалою про закриття кримінального провадження і звільнення особи від кримінальної відповідальності, підлягають доказуванню в загальному порядку при розгляді справи третейським судом.

9. Обставини, встановлені рішенням третейського суду, підлягають обов'язковому доказуванню при розгляді цивільних, господарських та інших справ, в яких беруть участь ті самі особи або особа, стосовно якої встановлені ці обставини.

Стаття 49. Подання доказів

1. Учасники третейського розгляду подають докази у справі безпосередньо до третейського суду.

2. Позивач повинен подати докази разом з поданням позовної заяви.

3. Відповідач, третя особа повинні подати докази разом з поданням відзиву або письмових пояснень третьої особи.

4. Якщо доказ не може бути поданий у встановлений, згідно із цією статтею, строк з об'єктивних причин, учасник третейського розгляду повинен про це письмово повідомити третейський суд та зазначити: доказ, який не може бути подано; причини, з яких доказ не може бути подано у зазначений строк; докази, які підтверджують, що особа здійснила всі залежні від неї дії, спрямовані на отримання вказаного доказу.

5. У випадку визнання поважними причин неподання учасником третейського розгляду доказів у встановлений, згідно із цією статтею, строк третейський суд може встановити додатковий строк для подання вказаних доказів.

6. У випадку прийняття третейським судом відмови сторони від визнання обставин третейський суд може встановити строк для подання доказів щодо таких обставин.

7. Якщо зі зміною предмета або підстав позову або поданням зустрічного позову змінилися обставини, що підлягають доказуванню, суд, залежно від таких обставин, може встановити додатковий строк подання додаткових доказів.

8. Докази, не подані у встановлений строк, можуть не прийматись до розгляду третейським судом, крім випадку, коли особа, яка їх подає, обґрунтувала неможливість їх подання у відповідний строк з причин, що не залежали від неї.

9. Копії доказів (крім речових доказів), що подаються до третейського суду, заздалегідь надсилаються або надаються особою, яка їх подає, іншим учасникам третейського розгляду. Третейський суд має право не взяти до уваги відповідні докази у разі відсутності підтвердження надсилання (надання) їх копій іншим учасникам третейського розгляду, крім випадку, якщо такі докази є у відповідного учасника третейського розгляду або обсяг доказів є надмірним, або вони подані до третейського суду з використанням електронної системи в електронній формі, або є публічно доступними.

Стаття 50. Оцінка доказів

1. Третейський суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів.

2. Жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили.

3. Третейський суд оцінює кожен доказ окремо, а також зв'язок доказів у їх сукупності.

Стаття 51. Оформлення доказів

1. Сторони повинні надавати третейському суду докази в оригіналах чи належним чином засвідчених копіях.

2. Засвідчення копій доказів здійснюється із зазначенням: напису «З оригіналом згідно» або «Копія вірна»; прізвища, імені та по батькові особи (за наявності), що їх подає; посади або правового статусу особи, що їх подає; підпису особи, що їх подає; дати.

3. До доказів, що подаються у перекладі згідно із частиною 3 статті 59 Регламенту, має бути додано засвідчену копію документа, що засвідчує знання відповідної мови.

Стаття 52. Зберігання доказів

1. Всі зібрані письмові докази разом з процесуальними документами сторін (позов, відзив на позов тощо) та третейського суду повинні зберігатися у справі в прошитому та пронумерованому вигляді.

2. З моменту створення та запровадження електронної системи всі зібрані письмові докази разом з процесуальними документами сторін (позов, відзив на позов тощо) та третейського суду повинні зберігатися також у базі даних електронної системи.

Стаття 53. Витребування та огляд доказів за їх місцезнаходженням, забезпечення доказів, допит свідка за заявою учасника третейського розгляду

1. У випадках, передбачених законом, апеляційний загальний суд за місцезнаходженням доказів може витребувати докази на прохання третейського суду або за заявою сторони (учасника) третейського розгляду за згодою третейського суду у справі, що розглядається третейським судом, у порядку, встановленому статтею 84 Цивільного процесуального кодексу України.

2. У разі задоволення відповідної заяви вказаний суд може зобов'язати особу, у якій такі докази витребовуються, надати такі докази безпосередньо третейському суду або стороні, за заявою якої такі докази витребовуються, для подальшого їх подання третейському суду.

3. У випадках, передбачених законом, апеляційний загальний суд за місцезнаходженням доказів може оглянути докази за їх місцезнаходженням на прохання третейського суду або за заявою сторони (учасника) третейського розгляду за згодою третейського суду у справі, що розглядається третейським судом, у порядку, встановленому статтею 85 Цивільного процесуального кодексу України.

4. У разі задоволення відповідної заяви вказаний суд направляє протокол огляду безпосередньо третейському суду або стороні, за заявою якої такий огляд проводився, для подальшого його подання третейському суду.

5. За заявою третейського суду або заявою сторони у справі, яка передана на розгляд третейського суду, суд може вжити заходів забезпечення доказів у порядку та з підстав, встановлених Цивільним процесуальним кодексом України.

6. Згідно із статтею 116 Цивільного процесуального кодексу України заява про забезпечення доказів у справі, яка передана на розгляд третейського суду, подається до апеляційного суду за місцезнаходженням боржника або доказів, щодо яких сторона просить вжити заходів забезпечення, або майна боржника, або за місцем третейського розгляду.

7. До заяви про забезпечення доказів у справі, яка передана на розгляд третейського суду додається копія позовної заяви, поданої до третейського суду, документ, що підтверджує подання такої позовної заяви, згідно з Регламентом, та копія відповідної угоди про передання спору на вирішення третейського суду.

8. Згідно із статтею 94 Цивільного процесуального кодексу України на прохання третейського суду або за заявою сторони (учасника) третейського розгляду за згодою третейського суду апеляційний загальний суд за місцем проживання (перебування) свідка може допитати, в тому числі повторно, свідка про відомі йому обставини, що стосуються справи, що розглядається третейським судом, згідно з визначеним третейським судом переліком питань.

9. Сторони (учасники) третейського розгляду можуть брати участь у допиті свідка, ставити йому питання для уточнення його відповідей.

Розділ VII. Третейський розгляд

Стаття 54. Основні стадії третейського розгляду спору

1. З урахуванням особливостей, передбачених частинами 2, 3 цієї статті, третейський розгляд має такі основні стадії процесу:

1.1) постановлення ухвали про початок третейського розгляду та направлення її сторонам;

1.2) розгляд справи по суті;

1.3) прийняття рішення по справі.

2. До постановлення ухвали про початок третейського розгляду третейський суд може вчиняти процесуальні дії та/або приймати процесуальні рішення, якщо це прямо випливає зі змісту Регламенту та/або Закону України «Про третейські суди».

3. Після прийняття рішення по справі третейський суд може вчиняти процесуальні дії та/або приймати процесуальні рішення, якщо це прямо випливає зі змісту Регламенту та/або Закону України «Про третейські суди».

4. Ухвала про початок третейського розгляду постановляється третейським судом якщо отримана ним позовна заява відповідає вимогам статті 36 Регламенту і при цьому відсутні інші перешкоди для постановлення відповідної ухвали.

5. Коли третейський суд визнає, що проведена ним підготовка до розгляду справи по суті є достатньою, то він починає розгляд справи по суті у тому ж засіданні, крім випадку, якщо третейським судом не буде оголошено перерву у третейському розгляді спору.

6. Після дослідження усіх обставин справи (дослідження усіх доказів) і надання можливості учасникам третейського розгляду востаннє висловитись під час розгляду справи по суті третейський суд у тому ж засіданні приймає рішення по справі, крім випадку, якщо третейським судом не буде оголошено перерву у третейському розгляді спору.

Стаття 55. Строк розгляду справ третейським судом

1. Розгляд справи третейським судом починається з винесення ухвали про початок третейського розгляду та направлення її сторонам.

2. Розгляд справ третейським судом не обмежений будь-якими строками, якщо інше не встановлено третейською угодою.

3. У будь-якому випадку третейський суд має вживати заходи, спрямовані на забезпечення розгляду справи у розумний строк.

Стаття 56. Компетенція третейського суду

1. Отримавши позовну заяву третейський суд, з додержанням вимог Закону України «Про третейські суди» та Регламенту, самостійно вирішує:

1.1) питання про наявність або відсутність у нього компетенції для розгляду конкретної справи;

1.2) питання про наявність і дійсність угоди про передачу спору на розгляд третейського суду.

2. Сторона має право заявити про відсутність у третейського суду компетенції стосовно переданого на його вирішення спору до початку розгляду справи по суті.

3. Сторона має право заявити про перевищення третейським судом меж його компетенції, якщо в процесі третейського розгляду виникне питання, розгляд якого не передбачено третейською угодою або яке не може бути предметом такого розгляду відповідно до Регламенту чи Закону України «Про третейські суди».

4. У випадках, передбачених частинами 2 та 3 цієї статті, третейський суд повинен відкласти розгляд справи або зупинити розгляд справи по суті до вирішення ним питання щодо наявності у нього відповідної компетенції.

5. З питань наявності чи відсутності компетенції третейський суд у зазначених випадках виносить мотивовану ухвалу.

6. Якщо третейський суд дійде висновку щодо неможливості розгляду ним конкретного спору внаслідок відсутності у нього компетенції, третейський розгляд припиняється, а витрати, понесені третейським судом, відшкодовуються сторонами в рівних частках.

7. У разі, якщо третейський суд дійде висновку про відсутність або недійсність угоди про передачу спору на розгляд третейського суду, він повинен відмовити в розгляді справи.

8. Про відмову у розгляді справи виноситься мотивована ухвала, яка надсилається сторонам. При цьому позивачу разом з ухвалою повертаються позовні матеріали.

Стаття 57. Гласність третейського розгляду

1. У разі, коли проти відкритого розгляду справи третейським судом висунуто хоча б однією стороною заперечення з мотивів додержання та збереження комерційної або банківської таємниці чи забезпечення конфіденційності інформації, справа розглядається у закритому засіданні.

2. Заперечення проти відкритого розгляду справи третейським судом можуть бути висунуті стороною до початку розгляду справи по суті. Якщо такі заперечення висунуті стороною після початку розгляду справи по суті, третейський суд може залишити їх без розгляду, крім випадків, якщо ця сторона не доведе, що вона не могла цього зробити у строк, передбачений у реченні 1 цієї частини.

3. Наведені у частині 1 цієї статті мотиви мають бути належним чином обґрунтовані та підтверджені відповідними доказами.

4. Питання про розгляд справи у закритому судовому засіданні може бути вирішено також за власною ініціативою третейського суду.

Стаття 58. Місце проведення третейського розгляду (місце розгляду справи третейським судом)

1. Місцем проведення третейського розгляду справи у постійно діючому третейському суді є місцезнаходження цього третейського суду.

2. Проведення третейського розгляду справи з використанням електронної системи не змінює місця проведення третейського розгляду, визначеного частиною 1 цієї статті.

Стаття 59. Мова третейського розгляду

1. Розгляд справ у третейському суді провадиться українською мовою з дотриманням вимог Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

2. Розгляд справи у третейському суді може провадитись іншою мовою, якщо це передбачено угодою сторін та при умові, що склад третейського суду володіє відповідною мовою.

3. Сторона, яка надає документи чи письмові докази мовою іншою, ніж мова третейського розгляду, повинна забезпечити їх переклад мовою третейського розгляду та українською мовою (якщо українська не є мовою третейського розгляду). Такий переклад має бути засвідчений підписом перекладача, який здійснив відповідний переклад.

4. До перекладених документів чи письмових доказів має бути додано засвідчену, згідно із частиною 2 статті 51 Регламенту, копію документа, що підтверджує знання відповідної мови.

Стаття 60. Конфіденційність

1. Третейський суд, суддя третейського суду не вправі розголошувати відомості та інформацію, що стали йому відомі під час третейського розгляду, без згоди сторін або їх правонаступників.

2. Забороняється вимагати від третейського судді надання документів, відомостей та інформації, якими він володіє у зв'язку з третейським розглядом справи, крім випадків, передбачених законами України.

Стаття 61. Учасники третейського розгляду

1. Учасниками третейського розгляду є сторони та їх представники.

2. Питання щодо участі третіх осіб та їх процесуальні права у третейському розгляді вирішуються третейським судом відповідно до статті 63 Регламенту.

3. Представником може бути адвокат або інша фізична особа, яка має вищу юридичну освіту. Юридична особа може бути представником виключно у випадку, передбаченому частиною 5 цієї статті.

4. Повноваження адвоката як представника підтверджуються договором про надання правової допомоги, довіреністю, ордером або іншим документом, визначеним Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Повноваження іншої фізичної особи, яка має вищу юридичну освіту, як представника підтверджуються довіреністю, оформленою згідно із законом.

5. Юридична особа може бути представником при дотриманні усіх наступних умов:

5.1) вона документально підтвердила факт виникнення (наявності) представництва на підставі договору, закону, акта органу юридичної особи та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства;

5.2) вона діє від імені довірителя в особі адвоката або іншої фізичної особи, яка має вищу юридичну освіту.

Стаття 62. Процесуальні права та обов'язки учасників третейського розгляду

1. Сторони мають право:

1.1) ознайомлюватися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії;

1.2) одержувати копії рішень третейського суду;

1.3) брати участь у засіданнях третейського суду;

1.4) надавати докази, брати участь у дослідженні доказів;

1.5) з дозволу третейського суду ставити питання іншим учасникам третейського розгляду, а також свідкам, експертам, перекладачам, якщо такі беруть участь у засіданнях третейського суду;

1.6) подавати клопотання, давати письмові та усні пояснення, заперечувати проти клопотань і доводів інших учасників третейського розгляду;

1.7) ознайомлюватись із протоколом засідання третейського суду, робити з нього копії, подавати письмові зауваження з приводу його неправильності чи неповноти, якщо ведеться такого протоколу здійснювалось;

1.8) заявляти відводи;

1.9) користуватися іншими процесуальними правами відповідно до Регламенту та Закону України «Про третейські суди».

2. Сторони зобов'язані:

2.1) виявляти повагу до інших учасників третейського розгляду та до третейського суду і третейських суддів;

2.2) сприяти своєчасному, всебічному, повному та об'єктивному встановленню всіх обставин справи;

2.3) з'являтися в засідання третейського суду, якщо їх явка у такому засіданні визнана третейським судом обов'язковою;

2.4) подавати усі наявні у них докази в порядку та строки, встановлені Регламентом, не приховувати докази;

2.5) надавати третейському суду повні і достовірні пояснення з питань, які ставляться третейським судом, а також учасниками третейського розгляду в засіданні третейського суду;

2.6) виконувати процесуальні дії у строки, встановлені Законом України «Про третейські суди», Регламентом та третейським судом;

2.7) виконувати вимоги третейського суду;

2.8) виконувати інші процесуальні обов'язки, визначені Законом України «Про третейські суди», Регламентом та третейським судом.

3. Сторона має право брати участь у третейському розгляді особисто (самопредставництво) та/або через представника. Представник діє від імені сторони та у межах наданих йому цією стороною повноважень.

4. З урахуванням частини 3 цієї статті, представники сторін користуються процесуальними правами та виконують процесуальні обов'язки сторін, крім прав та обов'язків, які природньо є характерними виключно сторонам.

5. Крім прав, передбачених частиною 1 цієї статті, позивач також має право:

5.1) змінити предмет позову до прийняття рішення третейським судом або змінити підстави позову до початку розгляду справи по суті;

5.2) збільшити або зменшити розмір позовних вимог до прийняття рішення третейським судом, у тому числі шляхом визначення розміру позовних вимог станом на дату прийняття такого рішення;

5.3) відмовитись від позову повністю або частково.

6. Права позивача, вказані у частині 5 цієї статті, реалізуються ним згідно із статтею 39 Регламенту, з урахуванням особливостей передбачених такою частиною.

7. Крім прав, передбачених частиною 1 цієї статті, відповідач також має право:

7.1) на будь-якій стадії третейського розгляду спору визнати позов повністю або частково;

7.2) подати зустрічний позов згідно із статтею 40 Регламенту.

Стаття 63. Процесуальні права та обов'язки третіх осіб

1. Питання щодо участі третіх осіб у третейському розгляді вирішуються третейським судом до початку розгляду справи по суті, за наявності для цього підстав, визначених цією статтею. Після завершення вказаного строку таке питання може бути вирішено лише у випадку, якщо про відповідні підстави третейському суду стало достеменно відомо після початку розгляду справи по суті.

2. У межах строку, встановленого частиною 1 цієї статті, треті особи можуть ініціювати перед третейським судом питання про свій вступ у справу на стороні позивача або відповідача, у разі коли рішення третейського суду у справі може вплинути на їхні права або обов'язки щодо однієї зі сторін. Їх може бути залучено до участі у справі також за заявою учасників третейського розгляду.

3. Якщо третейський суд встановить, що його рішення у справі може вплинути на права та обов'язки осіб, що не є стороною у справі, третейський суд залучає таких осіб до участі у справі як третіх осіб.

4. У заявах про залучення третіх осіб і в заявах третіх осіб про вступ у справу на стороні позивача або відповідача зазначається, на яких підставах третіх осіб належить залучити до участі у справі.

5. Про залучення третьої особи до участі у справі третейський суд постановляє ухвалу.

6. Треті особи користуються процесуальними правами та виконують процесуальні обов'язки сторін, крім прав та обов'язків, які природньо є характерними виключно сторонам.

7. Третя особа не має права заявляти самостійні вимоги щодо предмета спору.

8. Третя особа бере участь у третейському розгляді добровільно.

Стаття 64. Участь сторін у засіданні третейського суду

1. Третейський розгляд здійснюється у засіданні третейського суду за участю сторін та/або їх представників, якщо сторони не домовилися про інше щодо їхньої участі в засіданні.

2. Третейський суд вправі визнати явку сторін у засідання обов'язковою.

3. Сторонам має бути направлено повідомлення про день, час та місце проведення засідання третейського суду не пізніше ніж за 10 (десять) днів до такого засідання. Повідомлення направляється або вручається в порядку, визначеному статтею 13 Регламенту.

4. Третейський суд під час розгляду справи повинен забезпечити додержання принципу змагальності сторін, рівні можливості та свободу сторонам у наданні ними доказів і у доведенні перед третейським судом їх переконливості.

Стаття 65. Мирова угода

1. Третейський суд на початку розгляду справи повинен з'ясувати у сторін можливість закінчити справу мировою угодою, у тому числі досягнутою шляхом медіації, та в

подальшому сприяти вирішенню спору шляхом укладення мирової угоди на всіх стадіях процесу.

2. Сторони мають право провести позасудове врегулювання спору шляхом медіації, закінчити справу укладенням мирової угоди як до початку третейського розгляду, так і на будь-якій його стадії, до прийняття рішення.

3. За клопотанням сторін третейський суд приймає рішення про затвердження мирової угоди.

4. Мирова угода може стосуватися лише прав і обов'язків сторін щодо предмета спору.

5. Зміст мирової угоди викладається безпосередньо в рішенні третейського суду.

6. До рішень третейського суду, прийнятих відповідно до цієї статті, застосовуються правила розділу VIII Регламенту.

Стаття 66. Забезпечення позову

1. Якщо сторони не домовилися про інше, третейський суд може за заявою будь-якої сторони розпорядитися про вжиття стороною таких забезпечувальних заходів щодо предмета спору, які він вважає необхідними, з урахуванням положень цивільного та господарського процесуального законодавства. Третейський суд може витребувати від будь-якої сторони надати належне забезпечення позову у зв'язку з такими заходами.

2. За заявою сторони у справі, яка передана на розгляд третейського суду, суд може вжити заходів забезпечення позову у порядку та з підстав, встановлених Цивільним процесуальним кодексом України.

3. До заяви про забезпечення позову у справі, вказаної у частині 2 цієї статті, додаються:

2.1) копія позовної заяви до третейського суду або іншого документа, подання якого започатковує процедуру третейського розгляду згідно з Регламентом;

2.2) документ, що підтверджує подання такої позовної заяви згідно з Регламентом;

2.3) копія відповідної угоди про передачу спору на вирішення третейського суду.

3. Заява про забезпечення позову у справі, вказана у частині 2 цієї статті, подається до апеляційного загального суду за місцезнаходженням третейського суду, місцезнаходженням відповідача або його майна за вибором заявника.

4. Заходи забезпечення позову, вжиті судом у справі, яка передана на розгляд третейського суду, скасовуються у разі відмови у розгляді такої справи або припинення її розгляду третейським судом, прийняття ними рішення про відмову в задоволенні позову, припинення участі або невчинення особою, за заявою якої забезпечено позов, дій щодо участі в третейському розгляді, або з інших підстав, що свідчать про втрату необхідності у забезпеченні такого позову.

5. У випадку прийняття рішення третейського суду щодо повної або часткової відмови у задоволенні позову відповідач або інша особа, чії права або охоронювані законом інтереси порушені внаслідок вжиття заходів забезпечення позову, має право на відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову, за рахунок особи, за заявою якої такі заходи забезпечення позову вживалися.

Стаття 67. Дослідження доказів

1. Третейський суд під час розгляду справи по суті повинен безпосередньо дослідити докази у справі: ознайомитися з письмовими та електронними доказами, висновками експертів, поясненнями учасників третейського розгляду, третіх осіб, показаннями свідків, оглянути речові докази.

2. Докази, що не були предметом дослідження третейського суду, не можуть бути покладені в основу прийнятого ним рішення.

3. Учасники третейського розгляду можуть давати свої пояснення з приводу письмових, речових та електронних доказів, ставити питання свідкам, експертам.

Стаття 68. Експертиза

1. З метою правильного вирішення спору третейський суд має право зобов'язати сторони чи одну із сторін замовити проведення експертизи для роз'яснення питань, що потребують спеціальних знань, про що третейський суд виносить ухвалу про призначення відповідної експертизи.

2. Наслідками невиконання відповідною стороною вимог, передбачених частиною 1 цієї статті, могут бути:

2.1) визнання третейським судом обставини встановленою, якщо поставлене на розгляд експертизи питання було спрямоване на встановлення такої обставини;

2.2) визнання третейським судом обставини спростованою, якщо поставлене на розгляд експертизи питання було спрямоване на спростування такої обставини;

2.3) залишення позову без розгляду без права на повернення (відшкодування) оплачених нею на рахунок засновника третейського суду витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом, якщо зобов'язання замовити проведення експертизи було покладено лише на позивача.

3. Сторона має право самостійно замовити проведення експертизи.

4. Питання, з яких має бути проведена експертиза, що призначається третейським судом, визначаються складом третейського суду. Учасники третейського розгляду мають право запропонувати третейському суду питання, роз'яснення яких, на їхню думку, потребує висновку експерта.

5. Питання, які ставляться експерту, і його висновок з них не можуть виходити за межі спеціальних знань експерта.

6. За наслідками проведення експертизи експерт надає свій висновок, у якому по повинно бути зазначено: коли, де, ким (прізвище, ім'я, по батькові, освіта, спеціальність, а також, за наявності, свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта, стаж експертної роботи, науковий ступінь, вчене звання, посада експерта), на якій підставі була проведена експертиза, хто був присутній при проведенні експертизи, питання, що були поставлені експертові, які матеріали експерт використав. Крім того, у висновку експерта має бути зазначено, що експерт попереджений (обізнаний) про відповідальність за завідомо неправдивий висновок.

7. Висновок експерта для третейського суду не має заздалегідь встановленої сили і оцінюється останнім разом із іншими доказами за правилами, встановленими статтею 50 Регламенту. Відхилення судом висновку експерта повинно бути мотивоване в судовому рішенні.

8. На період проведення експертизи третейський розгляд може бути зупинено ухвалою третейського суду. Цією ж ухвалою для проведення експертизи третейським судом може бути встановлено розумний строк.

9. Третейський розгляд відновлюється із завершенням строку на який його було зупинено.

Стаття 69. Допит

1. Порядок проведення допиту встановлюється третейським судом.

2. Допит свідка здійснюється тільки за ухвалою третейського суду за ініціативою учасника третейського розгляду.

3. Особа, яка ініціювала допит свідка самостійно забезпечує його участь у засіданні третейського суду. Допит свідка здійснюється за його згодою.

4. Кожний свідок допитується окремо. Свідки, які ще не дали показань, не можуть перебувати у приміщенні, де відбувається засідання третейського суду, а якщо засідання третейського суду проводиться з використанням електронної системи, то ці свідки не можуть бути підключенні до участі у такому засіданні.

5. Перед допитом свідка головуючий третейського розгляду встановлює його особу свідка, а також попереджає його про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве показання.

6. Головуючий третейського розгляду має право за власною ініціативою або за заявою учасників третейського розгляду знімати питання, поставлені свідку, якщо вони за змістом ображають честь чи гідність особи, є навідними або не стосуються предмета спору.

7. Свідок може бути допитаний повторно або одночасно з іншим свідком для з'ясування причин розходжень його показань з показаннями інших свідків.

8. Свідок, даючи показання, може користуватися записами лише в тих випадках, якщо його показання пов'язані з будь-якими обчисленнями та іншими даними, які важко зберегти в пам'яті. Ці записи подаються судові та учасникам справи і можуть бути приєднані до справи за ухвалою третейського суду.

9. Якщо сторона, третя особа, їх представники заявляють, що факти, які мають значення для справи, їм відомі особисто, вони за їхньою згодою можуть бути допитані як свідки згідно із цією статтею.

10. Третейський суд має право за заявою учасників третейського розгляду або з власної ініціативи викликати експерта для надання усних пояснень щодо наданого ним висновку експерта. Надання експертом відповідних пояснень здійснюється за згодою останнього під час його допиту третейським судом.

11. Допит експерта проводиться в засіданні третейського суду згідно із цією статтею.

Стаття 70. Перерва у третейському розгляді спору

1. У випадках, передбачених Регламентом, а також в інших випадках, коли третейський суд вважатиме це можливим або необхідним, він оголошує перерву у третейському розгляді спору.

2. Перерва у третейському розгляді спору може бути оголошена з ініціативи третейського суду або за клопотанням учасників третейського розгляду.

Стаття 71. Наслідки невиконання вимог третейського суду

1. Наслідками невиконання вимог третейського суду можуть бути:

1.1) встановлення додаткового строку для вчинення учасником третейського розгляду процесуальної дії, якщо вчинення такої дії вимагалось третейським судом і вона не була вчинена у відведений для її вчинення строк;

1.2) залишення поданих учасником третейського розгляду документів без розгляду та їх повернення останньому, якщо подання цих документів вимагалось третейським судом і вони були подані після завершення строку для їх подання;

1.3) визнання третейським судом факту зловживання учасником третейського розгляду процесуальним правом (процесуальними правами) із одночасним застосуванням чи без застосування інших наслідків невиконання вимог третейського суду, у тому числі встановлених згідно із частиною 2 цієї статті;

1.4) наслідки, передбачені частиною 3 статті 47 Регламенту;

1.5) наслідки, передбачені частиною 5 статті 29 Регламенту;

1.6) наслідки, передбачені іншими нормами Регламенту.

2. Інші наслідки невиконання вимог третейського суду можуть бути встановлені складом третейського суду в ухвалі.

3. Застосування або не застосування третейським судом наслідків, передбачених частинами 1, 2 цієї статті, є правом третейського суду, якщо інше не передбачено Регламентом.

4. Ненадання витребуваних третейським судом доказів, інших письмових документів чи матеріалів, неявка у засідання третейського суду сторін або їхніх представників, які належним чином були повідомлені про розгляд справи і проведення засідання третейського суду, не є перешкодою для третейського розгляду і прийняття рішення, якщо причина ненадання документів або неявки сторін у засідання визнана третейським судом неповажною.

5. Вважається, що застосовані третейським судом, згідно із цією статтею, наслідки є такими, що застосовані за згодою сторін та з їх відома.

Стаття 72. Невиконання чи неналежне виконання стороною процесуальних дій, передбачених Регламентом

1. Невиконання або неналежне виконання однією із сторін вимог щодо необхідності вчинення певних процесуальних дій, передбачених Регламентом, не є підставою для надання третейським судом переваг аргументам та доказам, наведеним та поданим іншою стороною.

2. Наслідки невиконання чи неналежного виконання стороною вимог, встановлених третейською угодою чи Регламентом, можуть бути передбачені відповідно третейською угодою чи Регламентом.

3. Якщо наслідки невиконання чи неналежного виконання стороною конкретної вимоги, не встановлені третейською угодою та Регламентом, то такі наслідки можуть бути встановлені складом третейського суду в ухвалі.

4. Застосування або не застосування третейським судом наслідків, передбачених частинами 2, 3 цієї статті, є правом третейського суду, якщо інше не передбачено Регламентом.

5. Вважається, що застосовані третейським судом, згідно із цією статтею, наслідки є такими, що застосовані за згодою сторін та з їх відома.

Стаття 73. Протокол засідання третейського суду

1. Протокол засідання третейського суду ведеться лише в разі наявності угоди між сторонами про ведення протоколу або коли про необхідність ведення протоколу третейським судом постановлено відповідну ухвалу.

2. Для ведення протоколу за згодою третейських суддів (третейського судді) сторонами може бути призначений секретар третейського розгляду. За його відсутності третейські судді можуть обрати секретаря третейського розгляду із складу третейського суду, яким вирішується спір. Голова третейського суду та головуючий складу третейського суду не можуть бути призначені секретарем третейського розгляду.

3. Ухвалою третейського суду може бути визначено порядок призначення (обрання) секретаря третейського розгляду.

4. Якщо у справі має здійснюватись ведення протоколу засідання третейського суду і при цьому, згідно із частинами 2, 3 цієї статті, не призначено і не обрано секретаря третейського розгляду, то виконання обов'язків секретаря третейського розгляду покладається ухвалою голови третейського суду на третейського суддю, що не входить до складу третейського суду, чи на фахівця секретаріату третейського суду.

5. У протоколі засідання третейського суду зазначаються:

5.1) дата та місце розгляду справи;

5.2) прізвища третейських суддів і секретаря;

5.3) суть спору;

5.4) найменування сторін, їхніх представників, свідків, експертів, інших осіб, які беруть участь у розгляді справи;

5.5) заяви та клопотання сторін;

5.6) вказівки та вимоги до сторін по справі, висунуті третейським судом;

5.7) розклад засідань третейського суду;

5.8) зміст пояснень сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;

5.9) подані під час третейського розгляду докази, відомості про їх огляд;

5.10) узгодження сторонами питання про необхідність зберігання та умови зберігання рішень третейського суду;

5.11) витрати, понесені сторонами.

6. Протокол підписується секретарем третейського розгляду та всіма третейськими суддями, які розглядали справу.

Стаття 74. Підстави та порядок відводу (самовідводу) секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача

1. Секретар третейського розгляду, експерт, перекладач не можуть брати участі у розгляді справи та підлягає відводу (самовідводу):

1.1) з підстав, передбачених пунктами 1.1, 1.2 частини 1 статтею 21 Регламенту;

1.2) якщо він раніше брав участь у цій справі у будь-якому іншому процесуальному статусі, або надавав стороні чи третій особі правничу допомогу в цій чи іншій справі;

1.3) за спільним рішенням сторін;

1.4) є інші обставини, які викликають сумнів у його неупередженості або об'єктивності.

2. Експерт не може брати участі у розгляді справи та підлягає відводу (самовідводу) також з наступних додаткових підстав:

2.1) якщо він перебував або перебуває в службовій або іншій залежності від учасників третейського розгляду;

2.2) якщо з'ясування обставин, які мають значення для справи, виходить за межі сфери його спеціальних знань.

3. Секретар третейського розгляду, експерт, перекладач повинен без зволікання повідомити третейський суд про підстави його відводу (самовідводу), зазначені у цій статті, заявивши самовідвід.

4. З наведених у цій статті підстав сторона може заявити відвід секретарю третейського розгляду, експерту, перекладачу, протягом трьох днів після того, як цій стороні стали відомі обставини, які є підставою для такого відводу, але не пізніше початку розгляду справи по суті.

5. У разі пропуску строку, встановленого частиною 4 цієї статті, питання про прийняття до розгляду заяви про відвід секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача вирішується третейським судом залежно від причин пропуску такого строку, якщо інше не передбачено Регламентом.

6. Заява про відвід секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача розглядається складом третейського суду у розумний строк.

7. Заява сторони про відвід секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача має бути вмотивованою та викладеною письмово. До цієї заяви мають бути додані докази надсилання її копії іншим сторонам, в іншому випадку заява про відвід залишається без розгляду.

8. Якщо інша сторона не погоджується з відводом секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача, вона має право протягом трьох днів, з моменту коли вона отримала копію заяви про відвід секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача, подати третейському суду свої мотивовані заперечення.

9. Питання про відвід секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача вирішується простою більшістю голосів третейських суддів.

10. Відвід секретаря третейського розгляду, експерта, перекладача, відмова у його відводі оформлюється відповідною ухвалою третейського суду.

Стаття 75. Клопотання, заяви, заперечення тощо

1. Будь-яка письмова заява, клопотання, заперечення повинні містити:

1.1) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) особи, яка подає заяву, клопотання, заперечення тощо, її місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України;

1.2) назва третейського суду;

1.3) номер справи у третейському суді;

1.4) зміст питання, яке має бути розглянуто третейським судом, та прохання заявника;

1.5) підстави подання заяви, клопотання, заперечення тощо;

1.6) перелік документів та інших доказів (за наявності), що додаються до заяви, клопотання, заперечення тощо;

1.7) інші відомості, якщо це передбачено Регламентом або якщо заявник вважає це необхідним.

2. Письмові заява, клопотання, заперечення тощо підписуються заявником чи його представником.

3. Якщо заява, клопотання, заперечення тощо підписується представником, то до нього додається копія документа, що посвідчує наявність у такого представника відповідного повноваження (крім випадків, якщо такий документ вже подавався раніше).

4. До заяви, клопотання, заперечення тощо, додаються докази його (їх) надіслання (надання) разом із додатками до нього (них), іншим учасникам третейського розгляду.

5. Якщо заяву, клопотання, заперечення тощо подано без дотримання вимог цієї статті третейський суд має право повернути таку (такі) заяву, клопотання, заперечення тощо заявнику без розгляду.

Стаття 76. Припинення третейського розгляду

1. Третейський суд постановляє ухвалу про припинення третейського розгляду в таких випадках:

1.1) спір не підлягає вирішенню в третейських судах України;

1.2) є рішення компетентного суду між тими ж сторонами, з того ж предмета і з тих самих підстав;

1.3) позивач відмовився від позову;

1.4) сторони уклали угоду про припинення третейського розгляду;

1.5) підприємство, установу чи організацію, які є стороною третейського розгляду, ліквідовано;

1.5) третейський суд є некомпетентним щодо переданого на його розгляд спору;

1.6) у разі смерті фізичної особи, яка була стороною у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва.

Розділ VIII. Рішення третейського суду

Стаття 77. Прийняття рішення третейським судом

1. Рішення третейського суду приймається після дослідження усіх обставин справи (дослідження усіх доказів) третейським суддею, що одноособово розглядав справу, або більшістю голосів третейських суддів, які входять до складу третейського суду.

2. Рішення оголошується у засіданні третейського суду.

3. Третейський суд вправі оголосити лише резолютивну частину рішення.

4. У разі відмови сторони одержати рішення третейського суду або її неявки без поважних причин у засідання третейського суду, де воно оголошується, рішення вважається таким, що оголошене сторонам, про що на рішенні робиться відповідна відмітка, а копія такого рішення надсилається такій стороні.

5. У разі втрати чи знищення примірника рішення за клопотанням сторони виготовляється дублікат рішення або надається його копія. До вказаного клопотання сторони має бути додано документ про оплату витрат, пов'язаних із виготовленням паперових копій (дублікатів) документів, які містяться у справі.

Стаття 78. Направлення рішення третейського суду

1. У разі оголошення третейським судом лише резолютивної частини рішення та якщо сторони не погодили інший строк направлення їм рішення, мотивоване рішення має бути направлене сторонам у строк, який не перевищує 10 (десяти) днів з дня оголошення резолютивної частини рішення.

2. Кожній стороні направляється по одному примірнику рішення.

3. Направлення рішення третейського суду здійснюється згідно із статтею 13 Регламенту.

Стаття 79. Вимоги до рішення третейського суду

1. Рішення третейського суду викладається у письмовій формі і підписується третейським суддею, який одноособово розглядав справу, або повним складом третейського суду, що розглядав справу, в тому числі і третейським суддею, який має окрему думку.

2. Рішення третейського суду скріплюється підписом керівника та круглою печаткою засновника третейського суду.

3. У рішенні третейського суду повинні бути зазначені:

3.1) назва третейського суду;

3.2) дата прийняття рішення;

3.3) склад третейського суду і порядок його формування;

3.4) місце третейського розгляду;

3.5) сторони, їх представники та інші учасники третейського розгляду, що брали участь у розгляді справи третейським судом;

3.6) висновок про компетенцію третейського суду, обсяг його повноважень за третейською угодою;

3.7) стислий виклад позовної заяви, відзиву на позовну заяву, заяв, пояснень, клопотань сторін та їхніх представників, інших учасників третейського розгляду;

3.8) встановлені обставини справи, підстави виникнення спору, докази, на підставі яких прийнято рішення, зміст мирової угоди, якщо вона укладена сторонами, мотиви, з яких третейський суд відхилив доводи, докази та заявлені під час третейського розгляду клопотання сторін;

3.9) висновок про задоволення позову або про відмову в позові повністю або частково по кожній із заявлених вимог;

3.10) норми законодавства, якими керувався третейський суд при прийнятті рішення.

4. У разі задоволення позовних вимог у резолютивній частині рішення зазначаються:

4.1) сторона, на користь якої вирішено спір;

4.2) сторона, з якої за рішенням третейського суду має бути здійснено стягнення грошових сум та/або яка зобов'язана виконати певні дії або утриматися від виконання певних дій;

4.3) розмір грошової суми, яка підлягає стягненню, та/або дії, які підлягають виконанню або від виконання яких сторона має утриматися за рішенням третейського суду;

4.4) строк сплати коштів та/або строк і спосіб виконання таких дій;

4.5) порядок розподілу між сторонами витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом;

4.6) інші обставини, які третейський суд вважає за необхідне зазначити.

5. Висновки третейського суду, що містяться в рішенні по справі, не можуть залежати від настання або ненастання будь-яких обставин.

6. При прийнятті рішення третейський суд може застосовувати рекомендовану форму рішення третейського суду, яка затверджується в установленому Положенням порядку.

Стаття 80. Окрема думка третейського судді

1. Окрема думка третейського судді викладається письмово та додається до рішення третейського суду.

2. Окрема думка викладається у разі незгоди третейського судді з рішенням третейського суду.

3. Про наявність окремої думки повідомляються учасники третейського розгляду без оголошення її змісту у засіданні третейського суду.

4. Окрема думка приєднується до справи і є відкритою для ознайомлення з нею учасниками третейського розгляду.

Стаття 81. Додаткове рішення

1. Якщо сторони не домовилися про інше, будь-яка із сторін, повідомивши про це іншу сторону, може протягом 7 (семи) днів після одержання рішення звернутися до третейського суду із заявою про прийняття додаткового рішення щодо вимог, які були заявлені під час третейського розгляду, але не знайшли відображення у рішенні.

2. Заяву про прийняття додаткового рішення має бути розглянуто тим складом третейського суду, який вирішував спір, протягом 7 (семи) днів після її одержання третейським судом.

3. За результатами розгляду заяви приймається додаткове рішення, яке є складовою частиною рішення третейського суду, або вноситься мотивована ухвала про відмову у задоволенні заяви про прийняття додаткового рішення.

4. Заява про прийняття додаткового рішення подана з пропуском строку, встановленого частиною 1 цієї статті, залишається без розгляду, крім випадку якщо такий строк було продовжено згідно із частиною 15 статті 9 Регламенту.

5. До додаткового рішення застосовуються норми Регламенту щодо рішення третейського суду з урахуванням особливостей, обумовлених цією статтею.

Стаття 82. Роз'яснення рішення

1. Якщо сторони не домовилися про інше, будь-яка із сторін, повідомивши про це іншу сторону, має право протягом 7 (семи) днів після одержання рішення звернутися до третейського суду із заявою про роз'яснення резолютивної частини рішення.

2. Заяву про роз'яснення резолютивної частини рішення має бути розглянуто тим складом третейського суду, який вирішував спір, протягом 7 (семи) днів після її одержання третейським судом.

3. За результатами розгляду заяви вноситься ухвала про роз'яснення рішення, яка є складовою частиною рішення, або мотивована ухвала про відмову у роз'ясненні рішення.

4. Здійснюючи роз'яснення резолютивної частини рішення, третейський суд не має права змінювати зміст рішення.

5. Заява про роз'яснення резолютивної частини подана з пропуском строку, встановленого частиною 1 цієї статті, залишається без розгляду, крім випадку якщо такий строк було продовжено згідно із частиною 15 статті 9 Регламенту.

Стаття 83. Виправлення рішення

1. Третейський суд у тому ж складі, з власної ініціативи або за заявою сторони третейського розгляду, може виправити у рішенні описки, арифметичні помилки або будь-які інші неточності, про що вноситься ухвала, яка є складовою частиною рішення.

2. За результатами розгляду заяви сторони про виправлення рішення вноситься ухвала про виправлення рішення, яка є складовою частиною рішення, або мотивована ухвала про відмову у виправленні рішення.

Стаття 84. Обов'язковість рішення третейського суду

1. Рішення третейського суду є обов'язковим для сторін.

2. Сторони, які передали спір на вирішення третейського суду, зобов'язані добровільно виконати рішення третейського суду, без будь-яких зволікань чи застережень.

3. Сторони та третейський суд вживають усіх необхідних заходів з метою забезпечення виконання рішення третейського суду.

Стаття 85. Ухвали третейського суду

1. З питань, що виникають у процесі розгляду справи і не стосуються суті спору, третейський суд постановляє ухвали.

2. Крім випадків, передбачених частиною 3 цієї статті, ухвали третейського суду можуть бути викладені письмово або усно на вибір третейського суду. З дня створення та

запровадження електронної системи ухвали третейського суду, які мали б бути викладені письмово, викладаються у вигляді електронного документа.

3. Письмово викладаються ухвали голови третейського суду, а також:

3.1) ухвали, передбачені частиною 5 статті 18, частинами 3, 5, 6 статті 28, частиною 2 статті 29, частиною 4 статті 31, частиною 2 статті 35, частиною 5 статті 37, частиною 6 статті 47, частиною 5 статті 56, частиною 3 статті 88 Регламенту;

3.2) ухвала третейського судді про його самовідвід;

3.3) ухвали про відвід третейського судді;

3.4) ухвалу про початок третейського розгляду;

3.5) ухвала про припинення повноважень третейського судді;

3.6) ухвала про залишення позову без розгляду;

3.7) ухвала про порядок розподілу витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом;

3.8) ухвала про відмову у розгляді справи;

3.9) ухвала про призначення експертизи;

3.10) ухвала про зупинення третейського розгляду;

3.11) ухвала про відвід секретаря, третейського розгляду, експерта, перекладача

3.12) ухвала про припинення третейського розгляду

3.13) ухвала про відмову у задоволенні заяви про прийняття додаткового рішення;

3.14) ухвали про роз'яснення рішення та про відмову у роз'ясненні рішення;

3.15) ухвали про виправлення рішення та про відмову у виправленні рішення;

3.16) інші ухвали, за ініціативою третейського суду.

4. До ухвал третейського суду застосовуються вимоги статей 83, 84 Регламенту.

Стаття 86. Зміст ухвали третейського суду

1. Якщо інше не обумовлено нормами Регламенту ухвала третейського суду підписується третейським суддею, який одноособово розглядав справу, або повним складом третейського суду, що розглядав справу.

2. В ухвалі, яка викладається письмово, повинні бути зазначені:

2.1) назва третейського суду;

2.2) дата постановлення ухвали;

2.3) місце третейського розгляду;

2.4) сторони, їх представники та інші учасники третейського розгляду, що беруть участь у розгляді справи третейським судом;

2.5) питання, що вирішувалось, а також мотиви (докази), які були враховані при вирішенні такого питання;

2.6) норми законодавства, Регламенту, тощо на підставі яких вирішено питання;

2.7) результат вирішення питання;

2.8) інші обставини, які третейський суд вважає за необхідне зазначити.

3. Ухвала, яка викладається письмово і підлягає пред'явленню особам, які не беруть участі у справі, може бути скріплена підписом керівника чи іншої уповноваженої особи засновника третейського суду та круглою печаткою засновника третейського суду.

4. При постановленні ухвали третейський суд може застосовувати рекомендовану форму ухвали третейського суду, яка затверджується в установленому Положенням порядку.

Стаття 87. Оскарження рішення третейського суду

1. Рішення третейського суду є остаточним і оскарженню не підлягає, крім випадків, передбачених законом.

2. Рішення третейського суду може бути оскаржене до суду сторонами, третіми особами, а також особами, які не брали участь у справі, у разі якщо третейський суд вирішив питання про їх права та/або обов'язки, у випадках, передбачених законом. Для цього вони мають подати до суду заяву про скасування рішення третейського суду.

3. Розгляд справи про оскарження рішення третейського суду здійснюється судом, який визначається згідно із частиною 2 статті 23, частиною 3 статті 454 Цивільного процесуального кодексу України, частиною 2 статті 24, частиною 2 статті 346 Господарського процесуального кодексу України. При цьому розгляд такої справи здійснюється у порядку, наведеному у розділ VIII Цивільного процесуального кодексу України, у главі 1 розділу VII Господарського процесуального кодексу України.

3. Рішення третейського суду може бути оскаржене та скасоване лише з таких підстав:

3.1) справа, в якій прийнято рішення третейського суду, не підвідомча третейському суду відповідно до закону;

3.2) рішення третейського суду прийнято у спорі, не передбаченому третейською угодою, або цим рішенням вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди. Якщо рішенням третейського суду вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди, то скасовано може бути лише ту частину рішення, що стосується питань, які виходять за межі третейської угоди;

3.3) третейську угоду визнано судом недійсною;

3.4) склад третейського суду, яким прийнято рішення, не відповідав вимогам закону;

3.5) третейський суд вирішив питання про права та обов'язки осіб, які не брали участі у справі.

4. Скасування судом рішення третейського суду не позбавляє сторони права повторно звернутися до третейського суду, крім випадків, передбачених законом.

5. Заяву про скасування рішення третейського суду може бути подано до суду сторонами, третіми особами протягом 90 (дев'яноста) днів з дня прийняття рішення третейським судом, а особами, які не брали участі у справі, у разі якщо третейський суд вирішив питання про їх права та/або обов'язки, – протягом 90 (дев'яноста) днів з дня, коли вони дізналися або повинні (могли) дізнатися про прийняття рішення третейським судом.

6. Суд за клопотанням заявника може поновити пропущений строк на подання заяви про скасування рішення третейського суду, якщо визнає причини його пропуску поважними.

7. У разі, якщо рішення третейського суду скасовано повністю або частково внаслідок визнання судом недійсною третейської угоди або через те, що рішення прийнято у спорі, не передбаченому третейською угодою, чи цим рішенням вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди, або рішення прийнято у справі, не підвідомчій третейському суду, відповідний спір не підлягає подальшому розгляду в третейських судах.

Стаття 88. Зберігання матеріалів справ, розглянутих третейським судом

1. Справи, розглянуті третейським судом, зберігаються у цьому третейському суді протягом 10 (десяти) років з дня прийняття рішення третейського суду.

2. Із завершенням строку, вказаного у частині 1 цієї статті, матеріали справи підлягають знищенню, про що складається відповідний акт.

3. У виявленні повної або часткової втрати матеріалів справи, розглянутої третейським судом, до їх знищення згідно із частиною 2 цієї статті, заходи з відновлення таких матеріалів вживаються за заявою будь-якої із сторін або за ініціативою третейського суду. Перелік таких заходів, а також питання, пов'язані із їх вжиттям, зазначаються в ухвалі головуєчого третейського суду, а у разі його відсутності – в ухвалі голови третейського суду.

Розділ IX. Виконання рішення третейського суду

Стаття 89. Обов'язок сторони виконати рішення суду

1. Рішення третейського суду виконуються зобов'язаною стороною добровільно у порядку та строки, що встановлені у рішенні.

2. Якщо в рішенні третейського суду строк його виконання не встановлений, то воно підлягає негайному виконанню.

Стаття 90. Примусове виконання рішення третейського суду

1. Рішення третейського суду, яке не виконано добровільно, підлягає примусовому виконанню в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

2. Примусове виконання рішення третейського суду здійснюється на підставі виконавчого документа: виконавчого листа або наказу.

3. Виконавчий документ, виданий на підставі рішення третейського суду, може бути пред'явлений до примусового виконання в строки, встановлені Законом України «Про виконавче провадження».

Стаття 91. Порядок видачі виконавчого документа

1. Питання видачі виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду розглядається судом за заявою особи, на користь якої прийнято рішення третейського суду. Форма і зміст заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду мають відповідати вимог процесуального закону.

2. Заява про видачу виконавчого документа про примусове виконання рішення третейського суду подається протягом 3 (трьох) років з дня прийняття рішення третейським судом.

3. Заява про видачу виконавчого документа подається до суду, який визначається згідно із частиною 2 статті 483 Цивільного процесуального кодексу України, частиною 2 статті 352 Господарського процесуального кодексу України.

4. Заява про видачу виконавчого документа про примусове виконання рішення третейського суду, подана після закінчення строку, встановленого частиною другою цієї статті, повертається без розгляду. Суд за клопотанням заявника може поновити пропущений строк на подання такої заяви, якщо визнає причини його пропуску поважними.

5. При розгляді заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду за клопотанням однієї із сторін суд витребує справу з третейського суду, в якому вона зберігається.

6. Справа має бути направлена до суду протягом 5 (п'яти) днів від дня надходження вимоги. У такому разі строк розгляду заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду продовжується до 30 (тридцяти) днів з дня її надходження до суду.

Стаття 94. Порядок та строки розгляду справ про надання дозволу на примусове виконання рішень третейського суду, справ про видачу наказів на примусове виконання рішень третейського суду

1. Порядок та строки розгляду справ про надання дозволу на примусове виконання рішень третейського суду визначається главою 4 розділу IX Цивільного процесуального кодексу України.

2. Порядок та строки розгляду справ про видачу наказів на примусове виконання рішень третейського суду визначається главою 2 розділу VII Господарського процесуального кодексу України.

Стаття 93. Підстави для відмови у задоволенні заяви про видачу виконавчого документа

1. Суд відмовляє у видачі виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду, якщо:

1.1) на день прийняття рішення за заявою про видачу виконавчого документа рішення третейського суду скасовано судом;

1.2) справа, у якій прийнято рішення третейського суду, не підвідомча третейському суду відповідно до закону;

1.3) пропущено встановлений строк для звернення за видачею виконавчого документа, а причини його пропуску не визнані судом поважними;

- 1.4) рішення третейського суду прийнято у спорі, не передбаченому третейською угодою, або цим рішенням вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди;
  - 1.5) третейська угода визнана недійсною;
  - 1.6) склад третейського суду, яким прийнято рішення, не відповідав вимогам закону;
  - 1.7) рішення третейського суду містить способи захисту прав та охоронюваних інтересів, не передбачені законом;
  - 1.8) третейський суд не надав на вимогу суду відповідну справу;
  - 1.9) третейський суд вирішив питання про права та обов'язки осіб, які не брали участі у справі.
2. Якщо рішенням третейського суду вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди, то скасовано може бути лише ту частину рішення, що стосується питань, які виходять за межі третейської угоди.

Стаття 94. Ухвала суду про видачу виконавчого документа або про відмову у його видачі

1. За результатами розгляду заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду суд постановляє ухвалу про видачу виконавчого документа або про відмову у його видачі за правилами, встановленими процесуальним законом для ухвалення рішення.

2. Ухвала суду за наслідками розгляду заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду, якщо вона не була оскаржена в апеляційному порядку, набирає законної сили після закінчення строку на апеляційне оскарження. У разі подання апеляційної скарги така ухвала суду набирає законної сили після розгляду справи судом апеляційної інстанції.

3. Ухвала про видачу виконавчого листа направляється сторонам згідно із процесуальним законом.

4. Виконавчий документ вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше наступного дня з дня його видання в установленому порядку.

5. Після розгляду судом заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду справа підлягає поверненню до постійно діючого третейського суду.

Президент ГС «Клуб адвокатів»

М.М. Гордов